

Bruksela, 16 lipca 2025 r.
(OR. en)

11690/25

CADREFIN 90
RESPR 21
POLGEN 81
FIN 877

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	16 lipca 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2025) 570 final
Dotyczy:	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLEMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Dynamiczny budżet UE na miarę priorytetów przyszłości - Wieloletnie ramy finansowe 2028-2034

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 570 final.

Załącznik: COM(2025) 570 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
COM(2025) 570 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLEMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-
SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW**

**Dynamiczny budżet UE na miarę priorytetów przyszłości - Wieloletnie ramy finansowe
2028-2034**

{SWD(2025) 570 final} - {SWD(2025) 571 final}

1. WPROWADZENIE

Wieloletnie ramy finansowe na lata 2028–2034 będą czymś więcej niż tylko planem finansowym. Będzie to strategiczna deklaracja wspólnych ambicji politycznych Unii polegających na realizacji jej priorytetów oraz działaniu z siłą i jednością na arenie międzynarodowej w kolejnej dekadzie. Budżet UE jest siłą napędową Unii i wielokrotnie dowiedliśmy tego, że może on w transformacyjny sposób napędzać inwestycje, budować wzrost oraz być silnym wyrazem europejskiej solidarności. W ciągu ostatnich pięciu lat zdziałaliśmy wiele – budżet UE pomógł nam ratować ludzkie życie i źródła utrzymania podczas pandemii, umożliwił Unii przezwyciężenie kryzysu energetycznego i kryzysu w łańcuchu dostaw oraz stanowił podstawę niezachwianego wsparcia Unii dla Ukrainy.

Nadszedł czas, aby budować bardziej niezależną Europę, ponieważ Unia nie może polegać wyłącznie na innych – sama musi zagwarantować własne długoterminowe bezpieczeństwo i dobrobyt. Rosyjska wojna napastnicza na granicach Unii, ogólna niestabilność geopolityczna i zakłócenia globalnych stosunków handlowych były dramatycznym sygnałem alarmowym dla Europy. Zmusiły nas do zmiany priorytetów strategicznych i do podjęcia pilnych działań w celu zmniejszenia zależności i wyeliminowania podatności na wiele zagrożeń dla naszego bezpieczeństwa i stylu życia. Wymagało to ponownego skupienia się na konkurencyjności, bezpieczeństwie, obronie, migracji, bezpieczeństwie żywnościowym i autonomii strategicznej, a także na przygotowaniach do przyszłego rozszerzenia Unii. Pogłębiło się również nasze zaangażowanie na rzecz zasad i wartości, które jednoczą Europę i sprawiają, że Unia jest miejscem stabilności i postępu w niespokojnym świecie.

Musimy wziąć naszą wspólną przyszłość we własne ręce, co oznacza wyposażenie Unii w budżet ambitny pod względem rozmiaru i struktury, który jest niezbędny do tworzenia możliwości dla obecnych i przyszłych pokoleń Europejczyków i udzielania pomocy potrzebującym; do obrony naszych strategicznych interesów i wartości; do wykorzystania potencjału jednolitego rynku, do stymulowania wzrostu i innowacji dzięki nowym technologiom; do osiągnięcia naszych celów klimatycznych oraz wspierania przedsiębiorstw (zwłaszcza małych przedsiębiorstw) i obywateli w przechodzeniu na gospodarkę bezemisyjną; do ochrony środowiska i naszych zasobów naturalnych, do promowania obiegu zamkniętego oraz wzmocnienia konkurencyjności i odporności Europy, w tym jej odporności wodnej; do gwarantowania naszego zbiorowego bezpieczeństwa, odzyskania przewagi konkurencyjnej Europy, wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz radzenia sobie ze skutkami tendencji demograficznych; do wzmocnienia granic zewnętrznych UE, zarządzania migracją i zapewnienia prawidłowego funkcjonowania strefy Schengen; do wykorzystania historycznej okazji, jaką jest rozszerzenie, aby jeszcze bardziej wzmocnić Unię; a także do budowania strategicznych globalnych partnerstw, dzięki którym Unia jest silnym i wiarygodnym graczem na arenie międzynarodowej, ściśle przestrzegającym reguł handlu międzynarodowego opartego na zasadach.

Europa musi zmienić sposób działania i budżet UE musi to odzwierciedlać. W czasach zwiększonej niepewności geopolitycznej i gospodarczej od Unii oczekuje się znalezienia odpowiedzi na szereg wyzwań pokoleniowych. Potrzeby są większe niż kiedykolwiek wcześniej, a wielkość budżetu UE musi być współmierna do rosnących zobowiązań Unii. Zasoby są jednak ograniczone. Budżety krajowe są przeciążone i nie wystarczają, aby sprostać wyzwaniom transgranicznym. Wspólne pożyczki, z których wspierane są narzędzia NextGenerationEU, będą wymagały spłaty w nadchodzących latach. Oznacza to, że musimy jak najlepiej wykorzystać każde euro z budżetu UE i inwestować w obszary, w których

wartość dodana UE jest największa, a równocześnie przyciągać inwestycje prywatne i publiczne.

Unia potrzebuje bardziej ambitnego budżetu – prostszego, bardziej elastycznego i bardziej strategicznego, a przede wszystkim przynoszącego rezultaty. Jest to zdecydowany wniosek wynikający z szeroko zakrojonych konsultacji publicznych, które Komisja przeprowadziła na temat przyszłych wieloletnich ram finansowych¹, jak również z zaleceń europejskiego panelu obywatelskiego poświęconego temu tematowi² oraz z wielu innych spotkań na szczeblach europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Nadszedł czas na wykorzystanie tych wniosków w praktyce i zapewnienie Unii nowoczesnego budżetu w szybko zmieniającym się świecie.

Doświadczenie uczy, że elastyczność ma kluczowe znaczenie. Wieloletnie ramy finansowe zapewniają stabilność i przewidywalność, dzięki którym budżet UE może być silnym motorem długoterminowych inwestycji. Jednakże w niepewnym i niestabilnym świecie budżet UE musi również mieć znacznie większe zdolności strukturalne, aby dostosować się do nieoczekiwanych potrzeb. Reakcja budżetowa na kryzysy i zmieniające się potrzeby była najczęściej doraźna i improwizowana, co nie stanowi solidnej podstawy długoterminowej polityki. Dlatego też Komisja proponuje bardziej elastyczny budżet, lepiej przygotowany zarówno na znane, jak i nieznane wyzwania. Rola Parlamentu Europejskiego i Rady w sterowaniu budżetem będzie ciągle zapewniać wysoki poziom nadzoru politycznego, przejrzystości i demokratycznej rozliczalności.

Komisja podejmuje bezprecedensowe działania, aby uprościć funkcjonowanie Europy. Musi to również dotyczyć budżetu UE. Konsultacje publiczne potwierdziły, że unijnych programów finansowych jest zbyt wiele, ich zakres pokrywa się, istnieją luki oraz rozbieżne przepisy. Prowadzi to do dezorientacji i ogranicza dostępność, elastyczność i oddziaływanie tych programów. Komisja proponuje usprawnienie i harmonizację programów finansowych UE, co ma znacznie ułatwić identyfikację możliwości finansowania oraz umożliwić osiągnięcie synergii i stworzenie oszczędnego, przejrzystego i spójnego budżetu z korzyścią dla wszystkich Europejczyków.

Kolejny długoterminowy budżet UE jest okazją do potwierdzenia zaangażowania Europy na rzecz naszych wspólnych celów i wartości. Propozycje Komisji mają zapewnić, aby inwestycje UE były podyktowane naszymi priorytetami politycznymi i przynosiły lepsze wyniki, niż gdyby państwa członkowskie działały samodzielnie. Propozycje te są zakorzenione w poszanowaniu praworządności i odzwierciedlają zdecydowane zobowiązanie do prawidłowego wydatkowania unijnych pieniędzy w zgodzie z najwyższymi standardami należytego zarządzania finansami.

Komisja proponuje na lata 2028–2034 ambitny budżet w wysokości 1,98 bln EUR, odpowiadający 1,26 % dochodu narodowego brutto UE. Unia może zrealizować swoje ambicje tylko pod warunkiem dysponowania odpowiednim budżetem. Budżet ten umożliwi Unii wykorzystanie dynamiki stworzonej przez NextGenerationEU oraz zrealizowanie powierzonych jej zadań i obowiązków.

¹ [Kolejny długoterminowy budżet UE \(WRF\) – wdrażanie finansowania unijnego z udziałem państw członkowskich i regionów.](#)

² [Europejski panel obywatelski na temat nowego budżetu europejskiego – Komisja Europejska.](#)

Ważnym elementem tego pakietu jest modernizacja finansowania budżetu UE, która zapewni stabilność wkładów krajowych pomimo zwiększenia rozmiaru budżetu. Ambitny budżet ukierunkowany na europejskie priorytety powinien opierać się na nowocześniejszym europejskim systemie dochodów. W tym celu Komisja proponuje nowy wzmocniony pakiet zasobów własnych, który obejmuje zmiany względem wniosku z 2023 r. dotyczącego nowych zasobów własnych oraz dodatkowe propozycje. Wygenerowane w ten sposób dochody pozwolą na stworzenie budżetu UE na miarę naszych ambicji, a jednocześnie na wywiązanie się Unii z zobowiązań do spłaty pożyczek zaciągniętych w ramach NextGenerationEU.

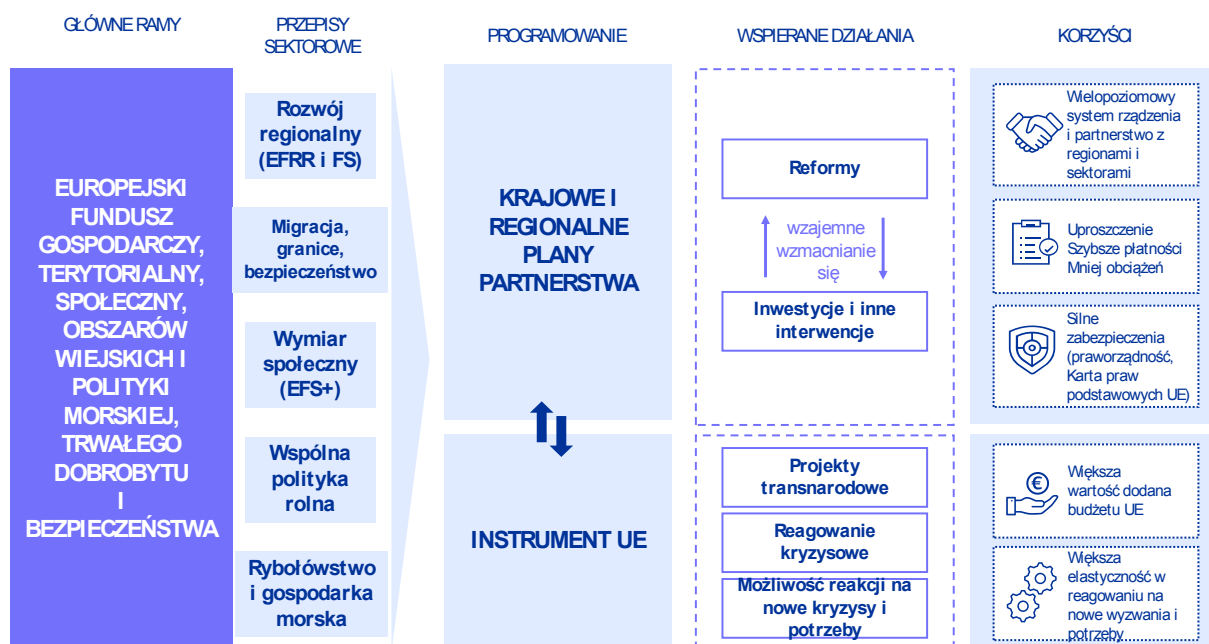
Wieloletnie ramy finansowe na lata 2028–2034 stanowią wyjątkową okazję do modernizacji naszego długoterminowego budżetu i dostosowania go do realiów świata, w którym ciągle zachodzą zmiany. Budżet UE i wspierane z niego wspólne polityki to fundamenty naszej Unii. Podstawowe zasady i cele, które od zawsze kształtowały budżet UE, pozostaną takie same. Zmiany są jednak konieczne ze względu na wyzwania, przed którymi stoi Unia. Dzięki uproszczeniu, uelastycznieniu i strategicznemu dostosowaniu budżetu UE i jego programów do obecnych i przyszłych priorytetów zapewnimy Unii nowoczesny budżet, który jest nam potrzebny do ochrony Europejczyków, wspierania rozwoju europejskich przedsiębiorstw i wzmocnienia europejskiego modelu społecznego. Budżet, który zachęci obywateli, naukowców i przedsiębiorstwa z UE i spoza niej do tego, by „wybrać Europę”.

Innymi słowy, chodzi o budżet, który będzie budował niezależną Europę zdolną do kształtowania własnego losu.

2. BUDŻET UE: PRIORYTETY UE W PRAKTYCE

Nowy budżet UE będzie **budżetem opartym na strategiach politycznych**. Kolejna generacja programów finansowych UE musi stanowić spójną całość – muszą one działać wspólnie na rzecz dalszego usprawnienia współpracy europejskiej w obszarach priorytetowych, takich jak konkurencyjność, bezpieczeństwo, zrównoważony rozwój, dekarbonizacja oraz spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna. Programy w ramach odnowionego budżetu UE mają charakter komplementarny, co umożliwia łączenie zasobów w celu realizacji priorytetów europejskich, zarówno w Unii, jak i na całym świecie.

I. Budowanie dobrobytu, zrównoważoności i bezpieczeństwa – dostosowane do potrzeb inwestycje i reformy realizowane za pośrednictwem krajowych i regionalnych planów partnerstwa

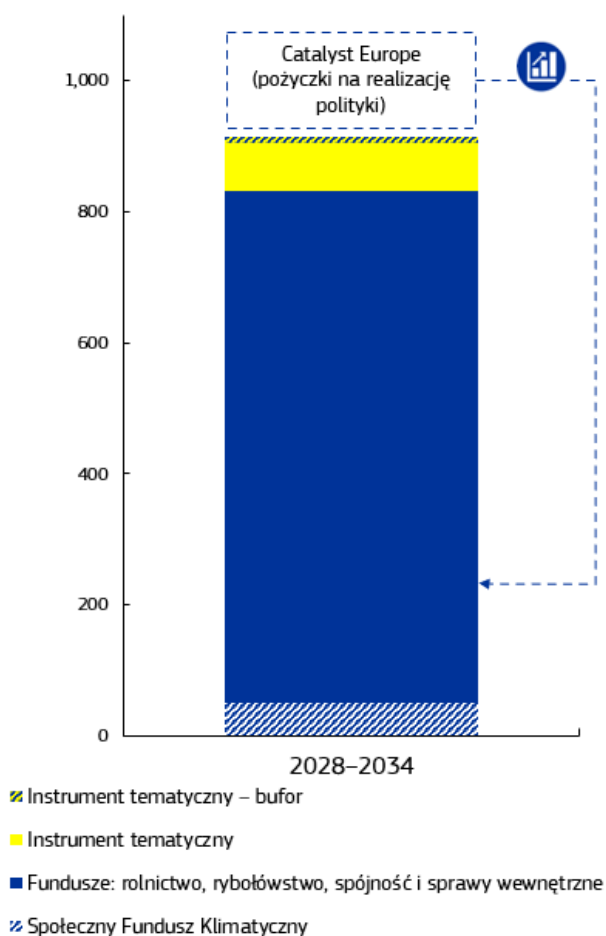

Krajowe i regionalne plany partnerstwa pozwolą połączyć fundusze UE wdrażane przez państwa członkowskie i regiony w ramach spójnego i dostosowanego do potrzeb procesu planowania, w pełni zgodnego ze wspólnymi priorytetami Unii. Zmaksymalizują one wpływ każdego euro, zapewnią większą elastyczność w dostosowywaniu się do potrzeb regionalnych i lokalnych oraz uproszą przepisy dla państw członkowskich i regionów.

Nowe krajowe i regionalne plany partnerstwa na rzecz inwestycji i reform będą opierać się na dotychczasowych osiągnięciach wspólnych europejskich polityk – wzmocnią te polityki i poprawią ich skuteczność. Partnerstwa zwiększą synergię między obecnymi politykami wspierającymi priorytety europejskie, wzmacniając równocześnie spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Pomogą w działaniach UE zmierzających do usunięcia barier na rynku wewnętrznym. Dzięki puli środków w wysokości 865 mld EUR (w tym 50 mld EUR ze Społecznego Funduszu Klimatycznego) plany będą zapewniać stałe wsparcie wspólnej polityki europejskiej w nowoczesny sposób.

Pula środków na krajowe i regionalne plany partnerstwa na lata 2028–2034

w mld EUR, w
cenach bieżących

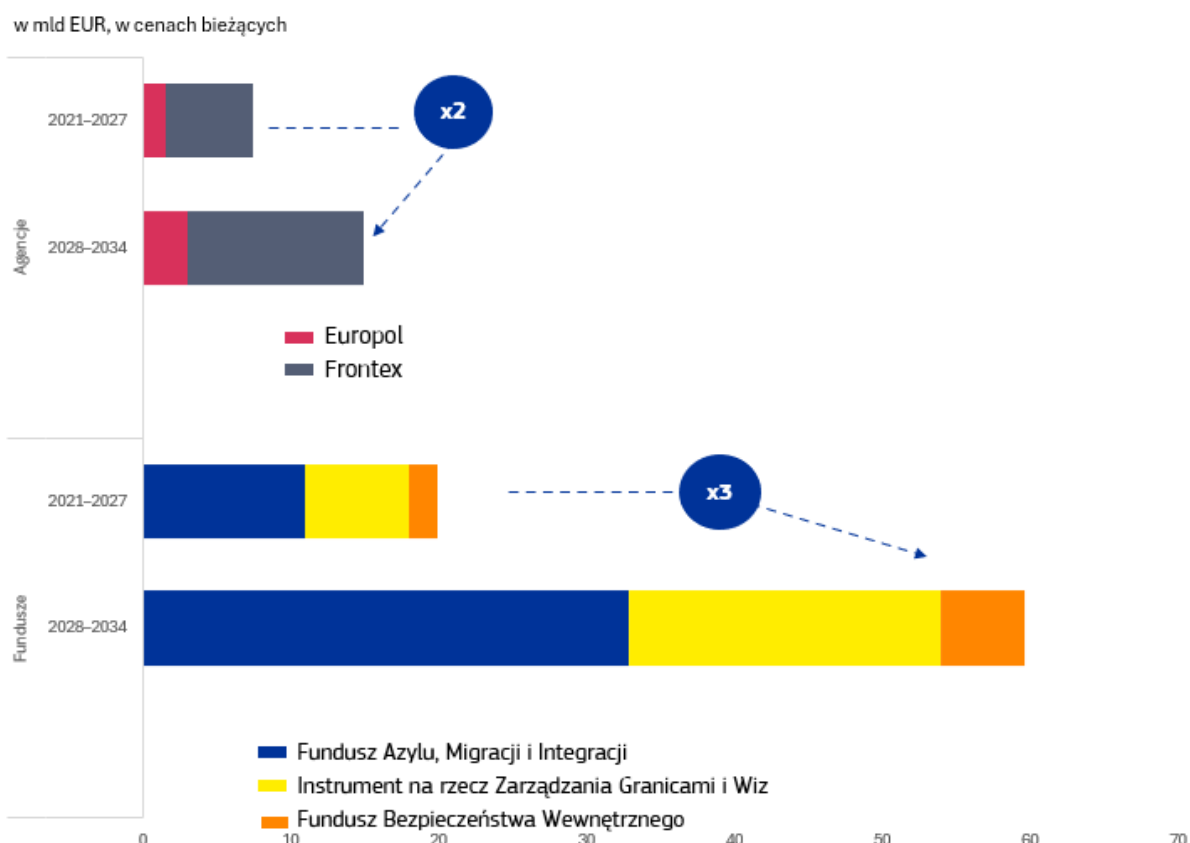
Plany partnerstwa będą oparte na priorytetach europejskich, ale będą również dostosowane do konkretnych potrzeb poszczególnych państw członkowskich i regionów. Plany będą nawiązywać do głównych priorytetów i wyzwań, określanych między innymi w ramach europejskiego semestru. Plany będą opracowywane w partnerstwie z władzami krajowymi i regionalnymi, które będą za nie w pełni odpowiedzialne. Nowy system realizacji będzie uwzględniał różnorodność państw członkowskich, oferując im elastyczność w opracowywaniu rozdziałów krajowych, sektorowych i, w stosownych przypadkach, regionalnych i terytorialnych – tak jak w obecnie obowiązujących przepisach – w zależności od struktur organizacyjnych i tradycji każdego państwa członkowskiego. Partnerstwa zapewnią – w ramach polityk UE – ukierunkowane wsparcie w odpowiedzi na pilne potrzeby, takie jak wyzwania, przed którymi stoją wschodnie regiony przygraniczne najbardziej dotknięte rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie. Ogólnie rzecz biorąc, partnerstwa będą mniej nakazowe co do *sposobu* osiągnięcia wspólnych celów, ale bardziej wymagające, jeśli chodzi o *osiągnięcia* przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości.

Krajowe i regionalne plany partnerstwa połączą 14 istniejących funduszy i zapewnią ich spójność i wspólne programowanie, przy równoczesnym poszanowaniu ich specyficznych funkcji. Usprawni to złożone procesy programowania, ograniczy długotrwałe procedury zatwierdzania i stworzy nowe możliwości synergii.

- **Rolnictwo i obszary wiejskie pozostają priorytetem – będą przyczyniać się do autonomii strategicznej UE, bezpieczeństwa żywnościowego i zrównoważonego rozwoju.** Partnerstwa są dla wspólnej polityki rolnej okazją do stworzenia prostszych, skuteczniejszych i bardziej ukierunkowanych ram polityki i znalezienia właściwej równowagi między zachętami, inwestycjami i zasadami. Rolnicy nadal będą mogli liczyć na przewidywalność i stabilność wsparcia dochodów z budżetu UE, a jednocześnie będą mieli dodatkowe możliwości inwestowania i udziału we wspólnych działaniach na rzecz obszarów wiejskich. Państwa członkowskie będą mogły tworzyć synergie, aby lepiej sprostać wyzwaniom stojącym przed rolnikami i społecznościami wiejskimi, tworząc w ten sposób możliwości dla młodych rolników, zachęcając do wymiany pokoleń oraz zapewniając długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe. UE nasili promocję unijnych produktów rolnych, aby stworzyć nowe możliwości rynkowe. W związku z rosnącą niepewnością na rynkach rolnych, UE będzie chronić rolników, a w przypadku zakłóceń – stabilizować rynki za pośrednictwem sieci bezpieczeństwa opartej na jedności.
- **Polityka spójności zostanie wzmocniona i zmodernizowana, a jej centralnym elementem będą regiony** – nadal przestrzegane będą podstawowe zasady partnerstwa, wielopoziomowego systemu rządzenia i działań ukierunkowanych na konkretny obszar. Polityka spójności będzie prowadzona w synergii z innymi politykami i skorzysta na zwiększeniu oddziaływania dzięki ukierunkowanym inwestycjom i reformom, a jednocześnie nadal będzie promować spójniejszą Europę, zapewniając wszystkim Europejczykom, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, dostęp do możliwości gospodarczych i wyższej jakości życia. Pomoże to nadrobić zaległości regionom słabiej rozwiniętym, a regionom objętym sprawiedliwą transformacją pozwoli dopilnować, aby nikt nie został pominięty. Szczególną uwagę będziemy zwracać na regiony najbardziej oddalone, uznając ich wyjątkowe wyzwania i potencjał.
- **Europa jest tak silna jak jej obywatele, w związku z czym centralnym elementem planów będzie wspieranie ludzi i europejskiego modelu społecznego. Do krajowych i regionalnych planów partnerstwa będzie miał zastosowanie poziom wydatków na cele społeczne w wysokości 14 %, co pozwoli ukierunkować znaczne inwestycje na wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych, wspieranie wysokiej jakości zatrudnienia, umiejętności, włączenia społecznego i mieszkalnictwa we wszystkich państwach członkowskich, regionach i sektorach.**
- **Partnerstwa zagwarantują, aby wsparcie UE na rzecz sprostania wyzwaniom związanym z migracją, zarządzaniem granicami i bezpieczeństwem było dostosowane do potrzeb każdego państwa członkowskiego i jego regionów.** Powiązanie między reformami a inwestycjami będzie stanowiło silniejszą zachętę dla państw członkowskich do wdrażania paktu o migracji i azylu oraz europejskiej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego. Instrument UE zapewni elastyczną, wspólną reakcję UE na pilne potrzeby i nowe wyzwania.
- **Rybołówstwo pozostanie siłą napędową naszych społeczności i gospodarek nadbrzeżnych.** Partnerstwa pozwolą na ściślejsze powiązania między unijną polityką rybołówstwa i dotyczącą oceanów, polityką spójności i wspólną polityką rolną, aby zapewnić większe wsparcie naszym rybakom, a jednocześnie przyczynić się do pobudzenia działalności gospodarczej takiej jak akwakultura, turystyka i żegluga, do tworzenia miejsc pracy i poprawy źródeł utrzymania w regionach przybrzeżnych.

Krajowe i regionalne plany partnerstwa, wraz z innymi programami UE, pomogą Unii w utrzymaniu zobowiązania do dekarbonizacji Europy do 2050 r. Inwestycje i reformy wspierane w ramach planów pobudzą innowacje, poprawią odporność na skutki zmiany klimatu, konektywność i pomogą zwiększyć niezależność energetyczną Europy. Będą one wspierać przedsiębiorstwa i obywateli we wszystkich częściach Unii w radzeniu sobie z wyzwaniami i korzystaniu z możliwości, jakie wiążą się z przejściem na czystą gospodarkę, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby nikt nie został pominięty.

Finansowanie migracji i zarządzania granicami w budżecie na lata 2028–2034

Realizacja oparta na wynikach oraz połączenie wzajemnie wzmacniających się inwestycji i reform umożliwią większe oddziaływanie i lepsze wykorzystanie środków. Płatności będą uzależnione od realizacji kamieni milowych i wartości docelowych w zakresie inwestycji i reform, powiązanych z uzgodnionymi priorytetami. Oczekuje się, że pozwoli to szybciej i skuteczniej wypłacać finansowanie i osiągać wyniki. W ten sposób nacisk zostanie położony na to, co najważniejsze – na wyniki unijnego finansowania. Solidne mechanizmy audytu i kontroli zapewnią realizację planów partnerstwa zgodnie z najwyższymi standardami należytego zarządzania finansami.

Zasady praworządności i Karta praw podstawowych są niepodważalne. Rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności³ będzie nadal miało zastosowanie do całego budżetu UE (zob. pkt 5). Krajowe i regionalne plany partnerstwa wzmocnią powiązanie między zaleceniami zawartymi w sprawozdaniu na temat praworządności

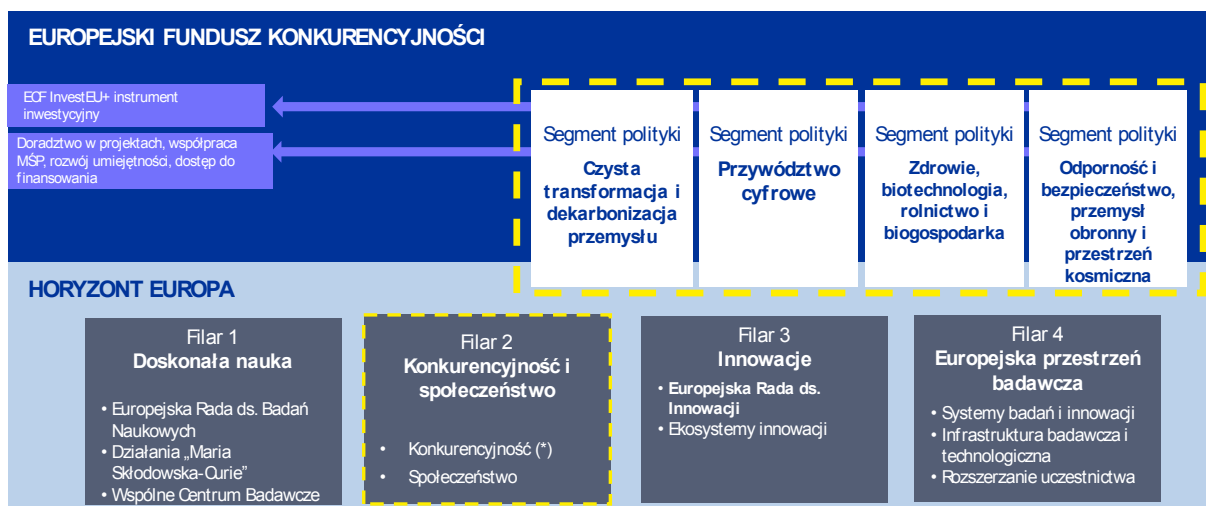
³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii.

a wsparciem finansowym. W przypadku gdy państwo członkowskie utraci środki finansowe z powodu utrzymujących się naruszeń praworządności lub Karty praw podstawowych, środki te będą dostępne do wykorzystania w programach objętych zarządzaniem bezpośrednim lub pośrednim, w szczególności w programach przyczyniających się do wspierania w Europie demokracji, społeczeństwa obywatelskiego, wartości unijnych lub walki z korupcją.

Instrument UE będzie wspierał wdrażanie na szczeblach krajowym i regionalnym. Będzie wspierał działania, które można skuteczniej zrealizować na poziomie Unii, uzupełniając w ten sposób projekty realizowane przez państwa członkowskie i regiony. Obejmuje to realizację wyłącznych kompetencji Unii w obszarach takich jak zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, wspieranie polityki w zakresie oceanów, promowanie działań socjalnych i inwestycji w infrastrukturę społeczną i gospodarkę społeczną na szczeblu UE, między innymi przez wykorzystanie instrumentów gwarancyjnych oraz promowanie współpracy między regionami i między miastami. Instrument pomoże również reagować na katastrofy naturalne i spowodowane przez człowieka, tworząc synergię z innymi objętymi partnerstwami obszarami polityki, takimi jak rolnictwo. Nieprzydzielony bufor zapewni możliwość dalszego reagowania na nieoczekiwane zdarzenia i katastrofy w państwach członkowskich, jeżeli inne elastyczne rozwiązania w ramach przydziałów krajowych i regionalnych okażą się niewystarczające.

UE będzie również nadal udzielać silnego wsparcia **społeczności Turków cypryjskich** za pomocą specjalnego instrumentu.

II. Poprawa konkurencyjności Europy: Europejski Fundusz Konkurencyjności i program „Horyzont Europa”

(*) *Badania naukowe i innowacje oparte na współpracy, spójne z działaniami w ramach funduszu konkurencyjności*

Nowy Europejski Fundusz Konkurencyjności, w synergii z programem „Horyzont Europa”, zapewni sprawne wsparcie dla europejskich innowatorów – od badań naukowych po wdrożenie ich wyników, od pomysłu po etapy start-up i scale-up. Będzie on motorem wdrażania Kompas konkurencyjności i pomoże Unii w budowaniu przewagi konkurencyjnej w sektorach strategicznych, między innymi przez ułatwianie realizacji projektów z udziałem wielu krajów i projektów transgranicznych o wysokiej unijnej

wartości dodanej. W ten sposób przyczyni się do dobrobytu i tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy.

Kolejny długoterminowy budżet UE musi radykalnie zmienić europejskie wsparcie konkurencyjności. Europa jest kolebką innowacji, postępu naukowego i przedsiębiorczości oraz dysponuje światowej klasy bazą przemysłową. Przeszkodami dla konkurencyjności i bezpieczeństwa gospodarczego Europy są jednak bariery na jednolitym rynku, fragmentacja rynków kapitałowych, niewystarczająca cyfryzacja, nieuczciwa konkurencja międzynarodowa, wysokie ceny energii, niedobory umiejętności i siły roboczej, słabe przekładanie badań naukowych na wyniki rynkowe oraz utrudnienia w znajdowaniu środków na finansowanie projektów.

Jak podkreślono w raportach Draghiego⁴ i Letty⁵ oraz w Kompasie konkurencyjności⁶, **Europa musi wyżej postawić poprzeczkę i stworzyć warunki umożliwiające swoim najlepszym projektom i przedsiębiorstwom rozwój i rozszerzanie skali działalności.** W Pakcie dla czystego przemysłu wskazano z kolei, że kluczowe będzie połączenie dekarbonizacji i wzrostu gospodarczego przez przystępność cen energii, wsparcie dla czystych produktów wytwarzanych w UE (dzięki aktowi w sprawie przyspieszenia dekarbonizacji przemysłu), wysokiej jakości miejsca pracy i zwiększone finansowanie, w tym za pośrednictwem Banku Dekarbonizacji Przemysłu. Jednym z głównych celów musi być również wzmocnienie bezpieczeństwa gospodarczego Europy – zapewnienie odporności i konkurencyjności kluczowych sektorów w obliczu zmian geopolitycznych i technologicznych. UE musi również priorytetowo traktować inwestycje w najnowocześniejsze, przyszłościowe technologie, takie jak przestrzeń kosmiczna, sztuczna inteligencja i technologie kwantowe. Jeśli Europa chce pozostać konkurencyjna, autonomiczna i bezpieczna, musi budować światowej klasy bezpieczną infrastrukturę cyfrową, w tym sieci o dużej przepustowości i gigafabryki AI.

Europejski Fundusz Konkurencyjności, dysponujący łączną pulą 409 mld EUR (wraz z programem „Horyzont Europa”), zapewni bezprecedensowy wzrost wsparcia budżetowego UE na rzecz badań naukowych, innowacji, rozwoju i wdrażania⁷.

Nowy Europejski Fundusz Konkurencyjności skonsoliduje potencjał inwestycyjny na szczeblu UE w celu zwiększenia skali oraz przyspieszenia produkcji i wdrażania technologii strategicznych w Europie. Stanie się kluczowym narzędziem wzmacniania konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw i bazy przemysłowej UE, w tym przez wspieranie technologii, produktów i usług „wyprodukowanych w Europie”. Fundusz zastąpi obecną mozaikę nakładających się na siebie programów i będzie funkcjonował na podstawie jednolitego zbioru przepisów, co znacznie uprości i przyspieszy unijne finansowanie, między innymi dla małych przedsiębiorstw. Dzięki temu UE będzie mogła inwestować tam, gdzie jest to potrzebne i przynosi rezultaty. W ramach funduszu proponowane są uproszczone i przyspieszone procedury wyboru, oceny i przyznawania dotacji oraz uproszczone wymogi sprawozdawcze dla beneficjentów finansowania, co przyspieszy dostępność środków dla promotorów projektów.

⁴ Draghi, M. (2024) „[A competitiveness strategy for Europe](#)” [„Strategia konkurencyjności dla Europy”].

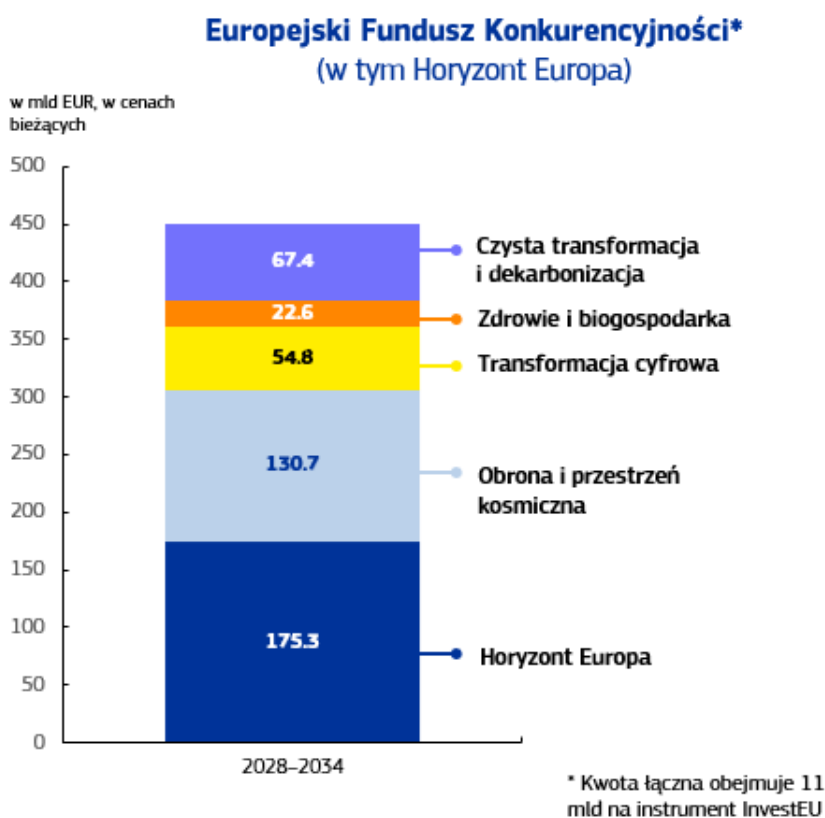
⁵ Letta, E. (2024) „[More than a market](#)” [„Znacznie więcej niż rynek”].

⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Kompas konkurencyjności dla UE”, COM(2025) 30 final.

⁷ Po dodaniu wsparcia z Funduszu Innowacyjnego, Europejskiego Funduszu Konkurencyjności i programu „Horyzont Europa” łączna kwota wsparcia wyniesie 450,8 mld EUR.

Zgodnie z zaleceniem zawartym w raporcie Dragiego Europejski Fundusz Konkurencyjności będzie się koncentrował na dobrach publicznych UE. Fundusz będzie wspierał obszary o kluczowym znaczeniu dla konkurencyjności UE takie jak czysta transformacja i dekarbonizacja; przywództwo cyfrowe; odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna; zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka. Będzie również oferował usługi doradcze dla promotorów projektów.

Inwestycje publiczne na szczeblu europejskim mają do odegrania ważną rolę katalizatora inwestycji prywatnych. Europejski Fundusz Konkurencyjności będzie oferował kompleksowy zestaw narzędzi finansowania służący pobudzaniu inwestycji prywatnych. Zapewni to każdemu wybranemu projektowi dostęp do najwłaściwszej formy wsparcia – mogą to być dotacje, pożyczki, zamówienia lub instrumenty finansowe, w tym inwestycje kapitałowe. Co istotne, sprawdzony już potencjał programu **InvestEU** pobudzi inwestycje publiczne i prywatne w sektorach priorytetowych UE dzięki ścisłej współpracy z partnerami wykonawczymi – Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i innymi krajowymi bankami prorozwojowymi. Fundusz będzie również wspierał partnerstwa publiczno-prywatne, w tym ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

Znany na całym świecie program badań i innowacji „Horyzont Europa” będzie nadal inwestował w przełomowe badania podstawowe i oparte na współpracy, a także w innowacje radykalne w strategicznych obszarach. Będzie on funkcjonował jako odrębny program ściśle powiązany z Europejskim Funduszem Konkurencyjności przez zintegrowane programy prac dotyczące badań opartych na współpracy i wspólny zbiór przepisów. Nowy program „Horyzont Europa” zostanie uproszczony i wzmocniony, co umożliwi szybsze i bardziej strategiczne wydatkowanie środków UE dzięki jaśniejszym przepisom i bardziej przejrzystym procedurom dla wnioskodawców i zainteresowanych podmiotów. Program

będzie wspierał międzysektorowe działania w zakresie podstawowych badań naukowych, bazował na ugruntowanym podejściu opartym na doskonałości i przygotowywał przyszłościowe technologie gwarantujące wzrost i wiodącą pozycję technologiczną. Program „Horyzont Europa” będzie się opierał na czterech filarach: Doskonała nauka, Konkurencyjność i społeczeństwo, Innowacje oraz Europejska przestrzeń badawcza. Rozszerzona Europejska Rada ds. Badań Naukowych będzie promować badania podstawowe oraz zostaną wzmocnione możliwości wsparcia przedsiębiorstw typu start-up przez Europejską Radę ds. Innowacji. Program badawczo-szkoleniowy Euratomu będzie finansował badania i szkolenia w dziedzinie jądrowej oraz wносił wkład w projekt ITER.

III. Tworzenie europejskiej unii obrony

Nowy długoterminowy budżet UE wzmocni rolę europejskiej unii obrony, która jest pilnym priorytetem w czasach rosnących zagrożeń i niepewności. Finansowanie z Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, krajowych i regionalnych planów partnerstwa, instrumentu „Łącząc Europę” w połączeniu z finansowaniem zewnętrznym wniesie bezprecedensową europejską wartość dodaną do krajowych wydatków na obronność.

Przyszły budżet UE musi nadać nowy impuls tworzeniu prawdziwej europejskiej unii obrony. Gdy rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie na nowo sprowadziła wojnę na terytorium Europy, wzmocniono zdolność Unii do finansowania gotowości obronnej w ramach obecnego długoterminowego budżetu UE. W tym celu przyjęto m.in. nowe rozporządzenie w sprawie wspierania produkcji amunicji oraz instrument dotyczący zamówień realizowanych na zasadzie współpracy w dziedzinie obronności, a także wzmocniono Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju.

W białej księdze w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030 wskazano, co Unia może zrobić, aby wspierać i koordynować wysiłki państw członkowskich na rzecz wzmocnienia bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego i ogólnej gotowości obronnej UE. W tym kontekście państwa członkowskie będą miały szerszą swobodę budżetową w zakresie zwiększania wydatków na obronę, m.in. dzięki dodatkowym pożyczkom finansowanym ze wspólnie zaciąganych pożyczek (Instrument na rzecz

Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy⁸). To jednak nie wystarczy. Kolejny budżet musi zapoczątkować nową erę strategicznych inwestycji w europejskie zdolności obronne i gotowość obronną, w tym we wspólne rozwijanie europejskich krytycznych zdolności obronnych. Szczególnym priorytetem będzie reagowanie – za pośrednictwem wspólnych projektów, takich jak Tarcza Wschód – na wyzwania, przed którymi stoją państwa członkowskie najbardziej narażone na konwencjonalne zagrożenia militarne.

Europejski Fundusz Konkurencyjności zapewni znaczne wsparcie dla inwestycji w obronność, bezpieczeństwo i sektor kosmiczny. Komisja proponuje znaczne zwiększenie finansowania w porównaniu z obecnymi ramami. Nastąpi również znaczna zmiana w podejściu do finansowania: będzie ono zapewniane w ramach pojedynczego instrumentu na wszystkich etapach inwestycji – od badań naukowych po rozwój technologii, produkcję i wdrażanie – a jednocześnie będzie się ono przyczyniać do zmniejszenia ryzyka związanego ze wspólnymi projektami obronnymi. Przełoży się to na wzmocnienie koordynacji dzięki wsparciu na rozwój technologii podwójnego zastosowania i zwiększanie poprawę cyberbezpieczeństwa. UE będzie nadal modernizowała swoje systemy kosmiczne, w szczególności Galileo, EGNOS, Copernicus i IRIS², jednocześnie rozwijając nowe zdolności, które pomogą reagować na wyzwania związane z produktami i technologiami podwójnego zastosowania, w tym obserwacja Ziemi w ramach usługi rządowej oraz wykorzystanie satelitów na niskiej orbicie okołoziemskiej do pozycjonowania, nawigacji i synchronizacji czasu (LEO-PNT).

Integracja finansowania związanego z obronnością i działaniami w przestrzeni kosmicznej w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności wiąże się z szeregiem korzyści. Po pierwsze, zapewnia spójne zasady dla beneficjentów, ułatwiając im dostęp do finansowania. Po drugie, wykorzystuje synergie między wsparciem dla przemysłu obronnego i kosmicznego, które stwarzają możliwości wzajemnej wymiany między tymi przemysłami, zapewniając jednocześnie stabilne i silne wsparcie dla inwestycji UE w infrastrukturę kosmiczną i kluczowe europejskie aktywa kosmiczne. Po trzecie, zapewnia dostęp do pełnego zestawu narzędzi finansowych dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, umożliwiając bardziej zindywidualizowane podejście.

Zgodnie z priorytetami UE i w synergii z finansowaniem na szczeblu UE **państwa członkowskie oraz regiony będą również mogły wspierać inwestycje i reformy w obszarze unijnych zdolności obronnych i projektów w zakresie bezpieczeństwa poprzez finansowanie w ramach krajowych i regionalnych planów partnerstwa.** Środki te przyczynią się do zwiększenia konkurencyjności sektora obrony, sektora bezpieczeństwa oraz bazy technologiczno-przemysłowej w UE, pomogą wspierać gotowości Unii, skuteczniejsze wykrywanie zagrożeń i reagowanie kryzysowe, m.in. przez wzmocnienie cyberbezpieczeństwa i zagwarantowanie odporności infrastruktury krytycznej. W ramach krajowych i regionalnych planów partnerstwa państwa członkowskie będą również mogły finansować krajowe części transeuropejskich sieci transportowych, krajowe sieci przesyłu i dystrybucji energii oraz ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (w tym w dziedzinie obronności).

⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2025/1106 z dnia 27 maja 2025 r. ustanawiające Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy („instrument SAFE”) poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego.

Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie uwypukliła znaczenie inwestowania w mobilność wojskową w celu zapewnienia, aby siły państw członkowskich mogły szybko i odpowiednio zdecydowanie reagować na pojawiające się kryzysy na zewnętrznych granicach UE i poza nimi. W ramach wzmocnionego instrumentu „Łącząc Europę” będzie zatem kładziony większy nacisk na korytarze mobilności wojskowej oraz zostaną zmaksymalizowane synergie z innymi inwestycjami w sieć transportową. Inwestycje wesprą zdolności transportowania oddziałów i sprzętu kolejną, drogami lądowymi oraz śródlądowymi drogami wodnymi, a także za pośrednictwem portów lotniczych, portów morskich i terminali multimodalnych.

Europejski Instrument na rzecz Pokoju będzie nadal działał jako instrument pozabudżetowy wspierający wysiłki Unii na rzecz utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i wzmacniania bezpieczeństwa międzynarodowego. Z środków tego instrumentu finansowane będą działania podjęte przez Radę w ramach dwóch filarów: wspólnych kosztów operacji i misji wojskowych oraz środków pomocy⁹. W kontekście szybko zmieniającego się otoczenia geopolitycznego powinna istnieć możliwość dalszego udzielania zwiększonego do kwoty 30,5 mld EUR wsparcia z instrumentu partnerom na całym świecie, w tym Ukrainie, w trakcie całego okresu obowiązywania kolejnych ram finansowych.

⁹ Zgodnie z decyzją Rady (WPZiB) 2021/509.

IV. Wzmacnianie rynku wewnętrznego

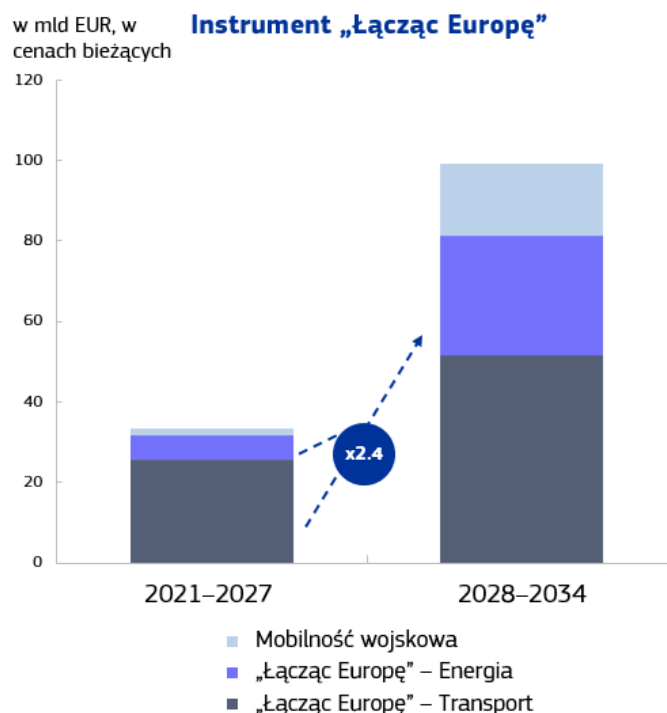
Jednolity rynek stanowi jedno z kluczowych osiągnięć Unii. Niedawno przyjęta strategia jednolitego rynku¹⁰ jest jednak kolejnym dowodem na to, że wiele pozostaje do zrobienia, aby jednolity rynek stał się kompletny. Wartość dodana inwestycji z budżetu UE jest największa wówczas, gdy przyczyniają się one do przełamywania barier i tworzenia połączeń. Nowy budżet UE uwzględnia tę potrzebę.

Budżet UE od zawsze wspiera poszerzanie i pogłębianie jednolitego rynku europejskiego. Jest to możliwe dzięki wspólnym strategiom politycznym, takim jak polityka spójności i wspólna polityka rolna. Istotne w tym kontekście są również inwestycje w infrastrukturę fizyczną, która sprawia, że sieci transeuropejskie stają się rzeczywistością, oraz w infrastrukturę administracyjną tworzące warunki do skutecznego funkcjonowania jednolitego rynku.

Nowy instrument „Łącząc Europę” sfinansuje ukończenie sieci transeuropejskich i będzie wspierał czystą transformację UE w obszarze energii i transportu. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i konieczność uzależnienia się od rosyjskich paliw kopalnych uwypukliły fundamentalne znaczenie prawdziwej unii energetycznej i dobrze zintegrowanych sieci infrastrukturalnych w UE. Postępy w obszarze kluczowej infrastruktury, takiej jak transgraniczne połączenia kolejowe i połączenia wzajemne, były jednak zbyt powolne. Instrument nada nowy impuls tym niezbędnym inwestycjom w odporność i bezpieczeństwo Europy, m.in. przez wspieranie projektów częściach Unii dysponujących najmniejszą liczbą połączeń, takich jak wyspy i regiony najbardziej oddalone. Poczynione

¹⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Jednolity rynek: nasz europejski rynek wewnętrzny w niepewnym świecie, COM(2025) 500 final.

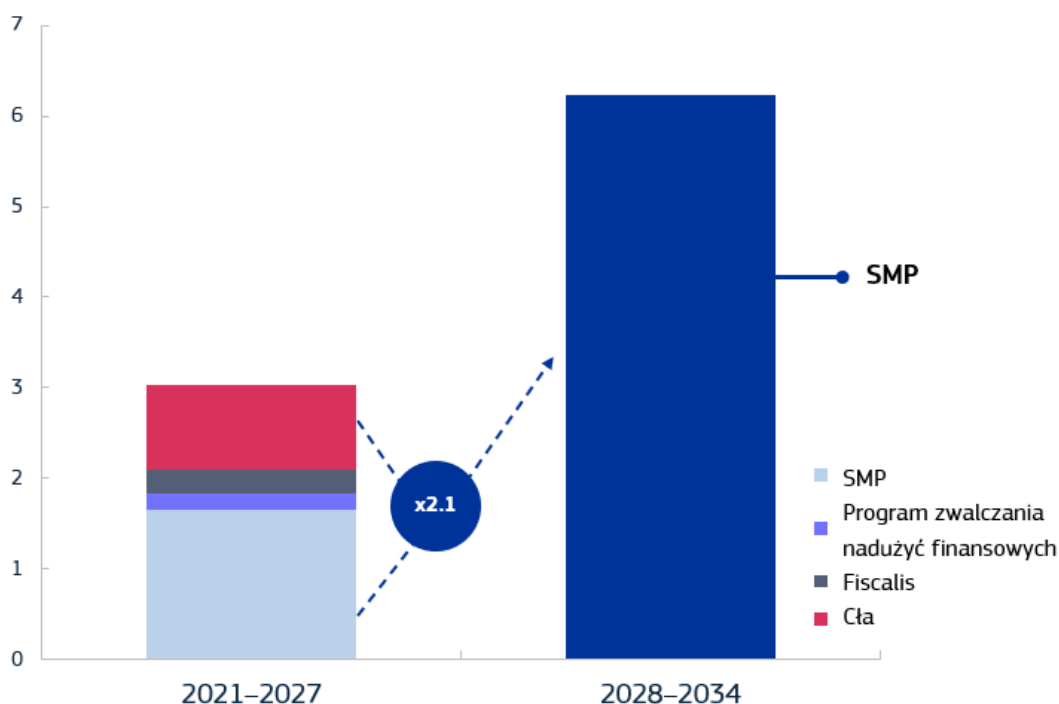
zostaną inwestycje w połączenia wzajemne, sieci energetyczne, transgraniczne połączenia transportowe, sieci przesyłowe energii morskiej, odnawialne źródła energii, w infrastrukturę magazynowania energii oraz w infrastrukturę paliw alternatywnych, aby wspomagać realizację ambicji klimatycznych Unii. Instrument sfinansuje cywilno-wojskowe projekty rozwoju infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania, aby umożliwić sprawną **mobilność wojskową** w całej UE, co jest warunkiem wstępnym jaki trzeba spełnić, aby stworzyć silniejszą i lepiej przygotowaną europejską unię obrony.

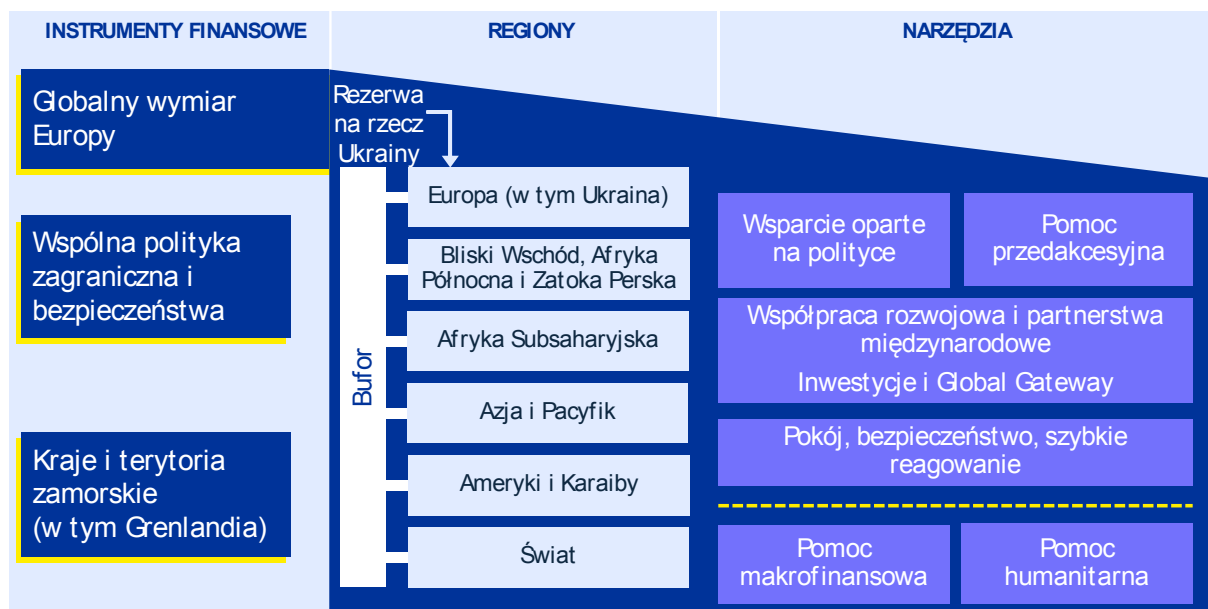
Nowy Program na rzecz jednolitego rynku połączy środki wspierane z budżetu UE, aby **usunąć bariery transgraniczne i międzypaństwowe oraz wspierać współpracę między administracjami krajowymi**. Program ten przyczyni się do wzmocnienia egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku i polityki konkurencji, środków normalizacyjnych, ochrony konsumentów i współpracy między organami statystycznymi w zakresie tworzenia wysokiej jakości statystyk na potrzeby opracowywania, monitorowania i oceny wszystkich polityk Unii. Ponadto instrument usunie utrzymującą się fragmentację finansowania unijnego w tej dziedzinie, aby wspierać współpracę między administracjami krajowymi i zmniejszyć obciążenie administracyjne w takich obszarach, jak cła, podatki i zwalczanie nadużyć finansowych, zważywszy że wszystkie te obszary mają kluczowe znaczenie dla skutecznego funkcjonowania jednolitego rynku. Instrument wspomogę również wdrożenie unii oszczędności i inwestycji i reformy celnej UE po jej przyjęciu.

w mld EUR, w cenach bieżących

Program na rzecz jednolitego rynku (SMP)

V. Silna Europa w niepewnym świecie: Instrument „Globalny wymiar Europy”

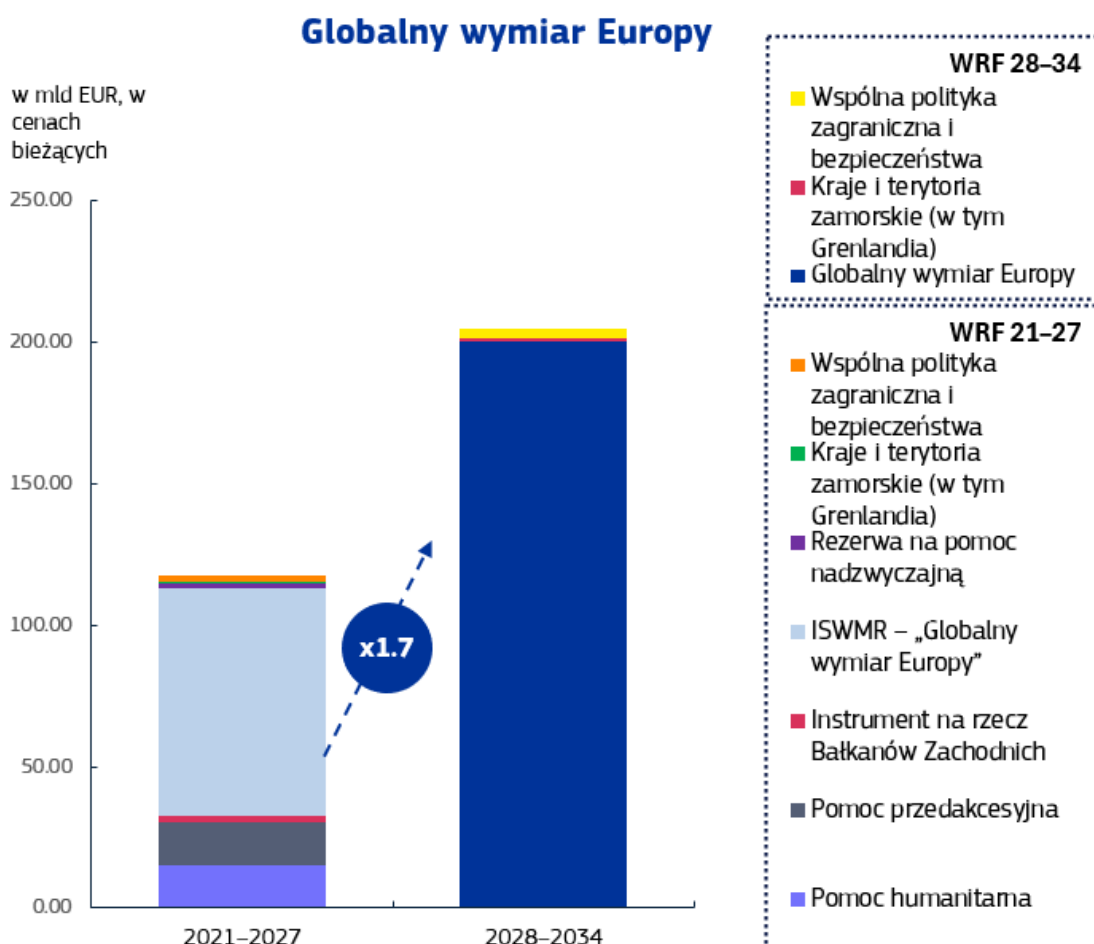

W ramach Globalnego wymiaru Europy fundusze UE będą ukierunkowane w bardziej strategiczny sposób na kluczowe priorytety, a wsparcie zostanie dostosowane do potrzeb partnerów Europy, interesów Unii oraz zmieniających się warunków lokalnych, regionalnych i globalnych. Zapewni on silne wsparcie krajom kandydującym na ich drodze do integracji europejskiej i będzie promował stabilność w bezpośrednim sąsiedztwie Unii. Globalny wymiar Europy będzie kontynuował niezachwiane wsparcie Unii dla Ukrainy,

a także stanowił podstawę odpowiedzi Unii na wyzwania, takie jak konflikty na Bliskim Wschodzie i ich następstwa.

Globalny krajobraz polityczny i gospodarczy jest coraz bardziej niestabilny i nieprzewidywalny. Mamy do czynienia z trwającymi i nowymi konfliktami, nieuczciwą konkurencją oraz bardziej asertywnym stanowiskiem gospodarczym i geopolitycznym podmiotów międzynarodowych. Inne czynniki, takie jak zmiana klimatu, presja migracyjna i zagrożenia dla bezpieczeństwa, nadal stanowią poważne wyzwanie dla UE i jej partnerów na całym świecie.

W tym kontekście UE musi przeprojektować i wzmocnić swoje finansowanie działań zewnętrznych w kolejnych ramach finansowych. Działania zewnętrzne UE muszą być bardziej ukierunkowane na naszych partnerów i lepiej zaspokajać pilne potrzeby w terenie. Działania te powinny wspierać strategiczne interesy Unii na arenie międzynarodowej z pomocą środków kierowanych na kluczowe interesy polityczne oraz dzięki elastycznemu dostosowywaniu się do zmieniających się okoliczności. Podstawą tego działania będzie wzmocniony instrument „Globalny wymiar Europy” o wartości 200 mld EUR. Z tej kwoty na pomoc humanitarną należy przeznaczyć orientacyjną kwotę 25 mld EUR.

Nowy Globalny wymiar Europy zoptymalizuje, skonsoliduje i usprawni finansowanie działań zewnętrznych UE w ramach kolejnego budżetu długoterminowego. Dla każdego makroregionu powstanie orientacyjny przydział środków, który zapewni przewidywalność dla partnerów Unii, a jednocześnie elastyczność w zakresie realokacji środków między

pulami i uruchamiania nieprzydzielonej rezerwy, która umożliwi zaspokajanie pojawiających się potrzeb i priorytetów. Globalny wymiar Europy będzie również obejmował globalny filar poświęcony działaniom, które co do zasady mają zasięg ogólnoświatowy, takim jak finansowanie inicjatyw za pośrednictwem organizacji międzynarodowych – w tym Organizacji Narodów Zjednoczonych – oraz inicjatywy dotyczące takich kwestii jak zwalczanie terroryzmu, zdrowie na świecie, cyberbezpieczeństwo, przeciwdziałanie zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje oraz międzynarodowe zarządzanie klimatem i oceanami.

Wszystkie narzędzia polityki związane z działaniami zewnętrznymi będą dostępne, co umożliwi ukierunkowanie wsparcia UE na każdy makroregion. Globalny wymiar Europy będzie obejmował wieloletnie programy współpracy z partnerami, a także działania, które co do zasady nie są objęte programowaniem, takie jak pomoc humanitarna¹¹ oraz potrzeby w obszarach zarządzania kryzysowego, misji pokojowych i polityki zagranicznej. Ponadto zapewni pomoc w oparciu o warunki dotyczące polityki, w tym reform i inwestycji. Globalny wymiar Europy umożliwi UE uruchomienie właściwego zestawu narzędzi politycznych, opracowywanego w celu jak najskuteczniejszego reagowania na zmieniające się cele polityki zagranicznej i szczególnie potrzeby partnerów UE.

UE zaoferuje pakiety dotyczące wzajemnie korzystnego kompleksowego partnerstwa, aby osiągnąć cel, jakim jest skuteczniejsze i bardziej ukierunkowane finansowanie działań zewnętrznych. Pakiety dotyczące partnerstwa będą dostosowane do potrzeb poszczególnych partnerów lub regionów, a wykorzystany w nich zostanie odpowiedni zestaw narzędzi polityki w celu maksymalizacji wpływu UE w terenie, uwzględnienia interesów strategicznych UE oraz poprawy widoczności i zrozumienia działań zewnętrznych UE. Przyczyni się to do rozwoju **nowej europejskiej gospodarczej polityki zagranicznej**, zwiększając kompatybilność z wewnętrznymi priorytetami UE, takimi jak bezpieczeństwo gospodarcze, handel i konkurencyjność, bezpieczeństwo energetyczne i dekarbonizacja, bezpieczeństwo żywnościowe, zarządzanie migracją, połączenie transportowe, ochrona klimatu i środowiska, łączność oferowana przez sprawdzonych dostawców i dostęp do surowców krytycznych.

Rozszerzenie jest konieczne ze względów politycznych i geostrategicznych. Dwadzieścia lat po największym rozszerzeniu w historii UE, jej dalsze rozszerzenie nadal pozostaje kluczową inwestycją w długoterminowe bezpieczeństwo, pokój, stabilność i trwały dobrobyt w Europie. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie uwypukliła znaczenie integracji europejskiej oraz potrzebę większej i silniejszej Unii, która pozwoli stawiać czoła globalnym wyzwaniom. Unia jest głęboko zaangażowana we współpracę z krajami kandydującymi i potencjalnymi kandydatami podczas ich przygotowań do przystąpienia, z pełnym poszanowaniem procesu opartego na osiągnięciach i z głębokim przekonaniem, że przyszłość tych krajów leży w Unii Europejskiej. Globalny wymiar Europy zapewni niezbędne wsparcie finansowe i polityczne, aby pomóc krajom kandydującym i potencjalnym kandydatom w ich drodze do UE.

UE będzie nadal wspierała Ukrainę tak długo, jak będzie to konieczne. Od wsparcia w procesie akcesyjnym po długoterminową odbudowę – UE będzie zawsze stała po stronie Ukrainy. Wsparcie to obejmie pożyczki finansowane ze wspólnych pożyczek UE zabezpieczonych marginesem elastyczności budżetu UE. Wsparcie dla Ukrainy będzie

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/96 z dnia 20 czerwca 1996 r. dotyczące pomocy humanitarnej.

realizowane w ramach filaru geograficznego Globalnego wymiaru Europy a z uwagi na skalę oraz nieprzewidywalność potrzeb pozyskiwane będzie poza pułapami WRF ze specjalnej rezerwy.

Globalny wymiar Europy będzie uzupełniany innymi rodzajami działań zewnętrznych UE, które ze względów prawnych muszą być finansowane w ramach odrębnych programów. Kolejny długoterminowy budżet UE zwiększy wsparcie dla krajów i terytoriów zamorskich¹² i będzie nadal finansował działania w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

VI. Inwestowanie w edukację, demokrację i wartości europejskie

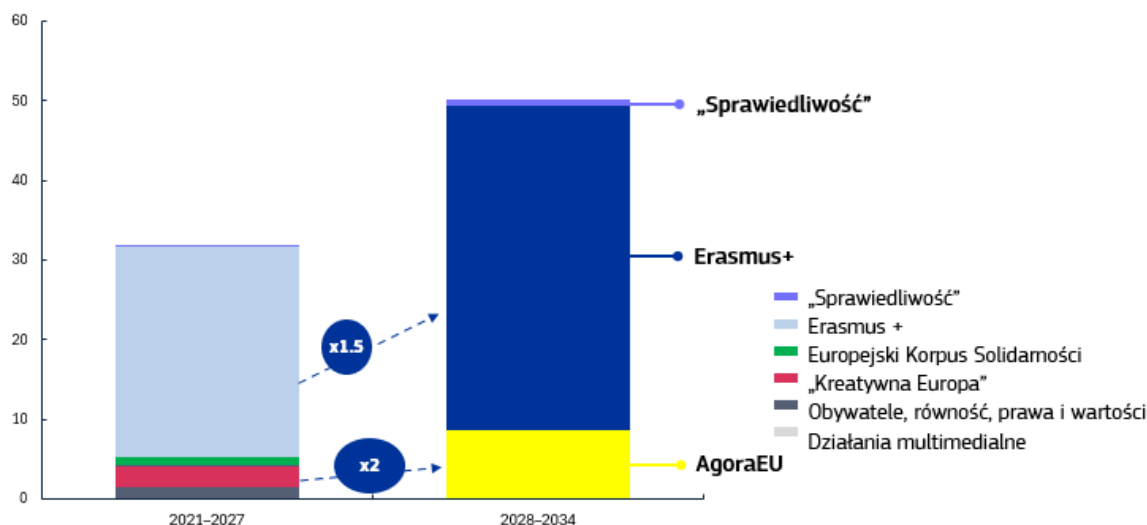
Nowy długoterminowy budżet UE będzie budżetem służącym wszystkim Europejczykom. Zwiększą się inwestycje w edukację i umiejętności, aby pomóc europejskim studentom i pracownikom wykorzystywać możliwości na rynku UE. Budżet będzie nadal promował bogatą różnorodność kulturową, wartości demokratyczne i wolności Europy. Będzie on opierał się na poszanowaniu praw i wartości, które definiują naszą Unię.

Wsparcie edukacji, kultury, mediów i wartości demokratycznych to inwestycja we wspólną przyszłość. Budżet UE, dzięki swoim programom, jest liderem tego wsparcia. Przyczynia się on do współpracy transnarodowej na rzecz rozwoju umiejętności oraz do budowania i podtrzymywania poczucia europejskości i wzajemnego zrozumienia poprzez propagowanie wartości UE, wspieranie odporności demokratycznej i społecznej, wymianę kulturową, budowanie wiedzy finansowej i tworzenie wiarygodnej przestrzeni informacyjnej.

¹² Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>). 2021/1764

Edukacja, umiejętności, kultura, media i wartości

w mld EUR, w cenach bieżących

Program Erasmus+ – łączący elementy obecnego Erasmus+ z Europejskim Korpusem Solidarności – zostanie wzmocniony, co będzie stanowiło odzwierciedlenie jego statusu jako jednego z najbardziej symbolicznych programów UE. Erasmus+ będzie nadal wspierał wysokiej jakości kształcenie i szkolenie, wzmacniając mobilność edukacyjną młodych ludzi w celu rozwijania umiejętności i tworzenia wspólnych doświadczeń. Dzięki inwestowaniu w **młodzież, wolontariaty i sport Erasmus+** pomoże budować silniejsze i lepiej połączone społeczeństwa, będzie zachęcał do zaangażowania obywatelskiego i demokratycznego oraz przyczyni się do spójności społecznej na wszystkich szczeblach. Krajowe i regionalne plany partnerstwa zapewnią również silne wsparcie dla reform i inwestycji na rzecz rozwijania umiejętności i powiązanej infrastruktury społecznej zgodnie z zaleceniami dla poszczególnych krajów.

Nowy program AgoraEU będzie wspierał filary silnej demokracji, w tym kulturę, media i społeczeństwo obywatelskie. Unijny sektor kultury, wraz z sektorem kreatywnym, audiowizualnym i medialnym, stanowi ważny filar gospodarki i społeczeństwa UE. Sektor audiowizualny stoi w obliczu silnej konkurencji z zagranicy i mierzy się z wyzwaniami związanymi z rosnącą rolą platform. Malejący pluralizm mediów i dezinformacja w sektorze mediów informacyjnych stają się zagrożeniem dla projektu europejskiego i demokracji. Europa stoi również w obliczu wyzwań w sferach uczestnictwa demokratycznego, różnorodności kulturowej i zagrożeń dla wolności artystycznej. Aby zrównoważyć te tendencje, ważne jest dobrze zaplanowane i odpowiednio wzmocnione wsparcie finansowe na szczeblu europejskim. Różnorodność kulturowa i językowa, nasze dziedzictwo kulturowe oraz wspólne wartości – takie jak równość i demokracja – definiują tożsamość europejską i będą w dalszym ciągu wspierane w następnym długoterminowym budżecie. Połączenie wsparcia na rzecz kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego w ramach programu AgoraEU zapewni beneficjentom łatwiejszy dostęp do finansowania dzięki wspólnym zasadom i mechanizmom.

Program „Sprawiedliwość” przyczyni się do rozwoju wydajnej, sprzyjającej włączeniu społecznemu i odpornej europejskiej przestrzeni sprawiedliwości. Będzie również wspierać cyfryzację wymiaru sprawiedliwości na szczeblu UE.

VII. Ochrona obywateli oraz budowanie gotowości i odporności

Nowy, długoterminowy budżet UE zapewni narzędzia wdrażania unii gotowości i europejskiej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego – ProtectEU.^{13,14} Niedawne klęski żywiołowe i kryzysy, w tym pandemia, wojna w Ukrainie i kryzysy energetyczne, a także liczne zagrożenia dla bezpieczeństwa, wykazały wartość dodaną płynącą ze skoordynowanych działań UE i państw członkowskich na rzecz zwiększania gotowości i ochrony naszego bezpieczeństwa wewnętrznego. Kolejny długoterminowy budżet UE wzmocni zdolności UE w zakresie zapobiegania, gotowości i zdolności reagowania oraz inwestowania w bezpiecznej i chronionej Europie.

W sprawozdaniu Niinistö¹⁵ zwrócono uwagę na wiele zagrożeń, przed którymi stoi Unia, i sformułowano konkretne zalecenia dotyczące tego, jak zapobiegać poważnym kryzysom dotyczącym UE lub niektóre jej państwa członkowskie i jak na nie reagować. Przyszły długoterminowy budżet obejmie wszystkie aspekty zarządzania kryzysowego – zapobieganie, gotowość, reagowanie oraz odbudowę i modernizację unijnego zestawu narzędzi gotowości – przy znacznym wsparciu finansowym z budżetu UE.

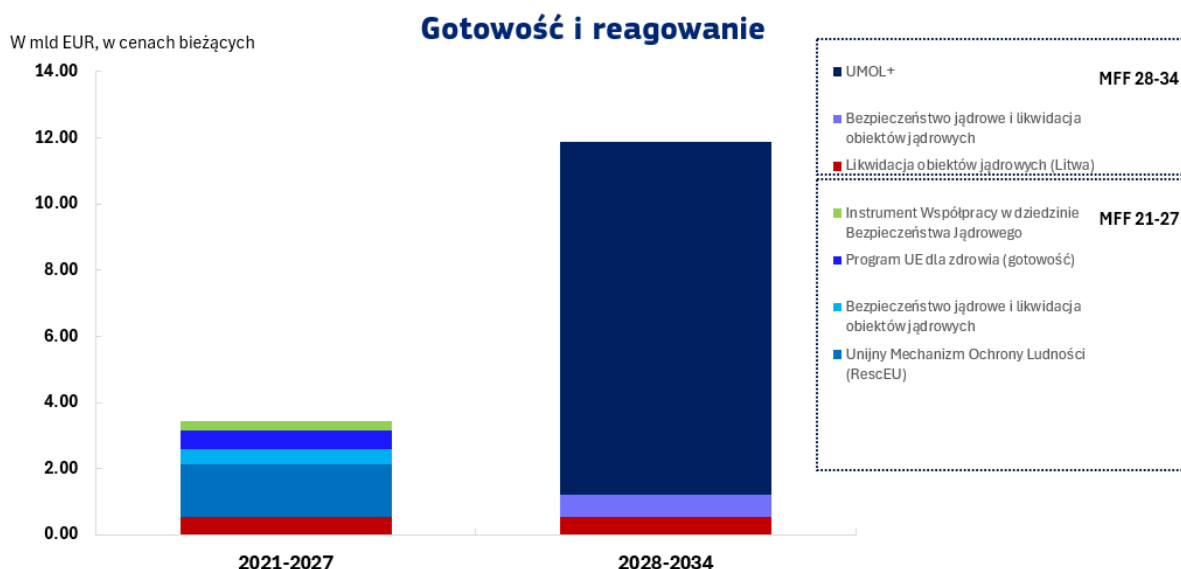
Nowy Unijny Mechanizm Ochrony Ludności i unijne wsparcie na rzecz gotowości i reagowania na stany zagrożenia zdrowia wykorzystają synergie między działaniami UE w zakresie ochrony ludności i w zakresie gotowości i reagowania na stany zagrożenia zdrowia. Na potrzeby WRF opartych na zasadzie „gotowości na etapie projektowania” Komisja proponuje pięciokrotne zwiększenie finansowania w tym obszarze, do kwoty 10,7 mld EUR. Unijny Mechanizm Ochrony Ludności zapewni rozwijanie i utrzymywanie

¹³ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii na rzecz unii gotowości, JOIN(2025) 130 final.

¹⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie ProtectEU: europejska strategia bezpieczeństwa wewnętrznego, COM(2025) 148 final.

¹⁵ Niinistö, S. (2024), „[Safer together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness](#)” [„Razem bezpieczniej – wzmocnienie gotowości cywilnej i wojskowej oraz przygotowania w Europie”].

zdolności reagowania, w tym zapasów, na szczeblu UE we wszystkich odpowiednich sektorach i regionach, co będzie stanowiło uzupełnienie wysiłków krajowych. Znacznie wzmocniony Unijny Mechanizm Ochrony Ludności, w połączeniu z gotowością i reagowaniem na stany zagrożenia zdrowia, zapewni lepszą koordynację międzysektorową i rozwiąże problem niedoboru zdolności w sytuacjach nadzwyczajnych spowodowanych na przykład zmianą klimatu, zmieniającym się krajobrazem bezpieczeństwa – w tym w odniesieniu do infrastruktury krytycznej – czy zmieniającym się światowym krajobrazem opieki zdrowotnej.

Zasada „gotowości na etapie projektowania” będzie wpisana w strukturę kolejnych ram finansowych. Oprócz centralnych zdolności UE, zapewnianych w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, krajowe i regionalne plany partnerstwa będą wspierać inwestycje i reformy mające na celu poprawę zapobiegania kryzysom, odporności na zmianę klimatu i gotowości w państwach członkowskich i na szczeblu regionalnym. Z Instrumentu UE będzie finansowane reagowanie na klęski, katastrofy i inne nieoczekiwane zdarzenia, aby uzupełnić krajowe alokacje finansowe lub sfinansować działania bezpośrednio na szczeblu UE. Europejski Fundusz Konkurencyjności zwiększy gotowość i autonomię strategiczną UE w zakresie kluczowych sektorów, technologii i infrastruktury. Będzie wspierać rozwijanie zdolności przemysłowych i najnowocześniejszych technologii (np. narzędzi kryzysowych programów Copernicus, Galileo i IRIS²; innowacji i produkcji w dziedzinie zdrowia), dzięki czemu wzmocni odporność UE, w tym poprzez inwestowanie w ochronę infrastruktury krytycznej. „Globalny wymiar Europy” zapewni kompleksowy zestaw narzędzi służących do realizacji działań w państwach trzecich.

Bezpieczeństwo jest fundamentem, na którym opierają się wszystkie nasze wolności. Zdolność państw członkowskich UE do zagwarantowania bezpieczeństwa swoich obywateli wymaga jednolitego, europejskiego podejścia do ochrony naszego bezpieczeństwa wewnętrznego. Nowy, długoterminowy budżet UE pomoże Europie nadal wywiązywać się z obietnicy pokoju i stabilności. W strategii ProtectEU Unia zobowiązała się dążyć do tego, by Europa była bezpieczniejsza i lepiej chroniona dla wszystkich jej obywateli.

Przyszły długoterminowy budżet będzie wspierał to zobowiązanie na rzecz bezpieczniejszej i lepiej chronionej Europy. Stanie się tak poprzez wspieranie odporności infrastruktury krytycznej, umożliwienie współpracy służb ratunkowych państw

członkowskich w zakresie reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego UE, modernizację systemów wymiany informacji i współpracy oraz opracowywanie wspólnej reakcji na poważne przestępstwa, w tym terroryzm i przestępczość zorganizowaną. Nowy, długoterminowy budżet UE umożliwi również wzmocnienie współpracy z państwami trzecimi i poprawę bezpieczeństwa wewnętrznego Unii za pośrednictwem „Globalnego wymiaru Europy”.

Unia będzie nadal wspierać bezpieczeństwo jądrowe, m.in. w drodze współpracy międzynarodowej w tym zakresie, a także likwidacji unijnych obiektów jądrowych i działalności jądrowej na Litwie. Oczekuje się, że wkład Unii w likwidację obiektów jądrowych w Bułgarii i Słowacji zakończy się do 2027 r. Finansowanie z budżetu UE pomoże wspierać zdrowie pracowników i ogółu społeczeństwa, zapewnić bezpieczeństwo jądrowe i zapobiegać degradacji środowiska.

VIII. Nowoczesna i skuteczna administracja publiczna w Europie

Choć pięcioprocentowa redukcja personelu w latach 2013–2017, po której nastąpił dłuższy okres stabilnego zatrudnienia, przyniosła znaczne oszczędności w wydatkach administracyjnych, spowodowała istotną lukę w zdolnościach Komisji i naraziła ją na ryzyko braku ciągłości działania. Szybko zmieniający się krajobraz gospodarczy i globalny skutkuje nowymi potrzebami politycznymi, a Komisji powierza się nowe inicjatywy i zadania, które wymagają dodatkowych zasobów. Aby zrealizować te nowe zadania, Komisja potrzebuje odpowiedniej liczby pracowników o odpowiednich profilach. Oznacza to również, że Komisja musi być w stanie przyciągnąć najlepsze talenty i poprawić równowagę geograficzną swoich pracowników.

Na etapie rewizji wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027¹⁶ Komisja oceniła wynikające z nowych zadań potrzeby wszystkich instytucji UE oraz zapotrzebowanie na wiedzę fachową w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. Od czasu przedstawienia wniosku dotyczącego rewizji WRF przyjęto kolejne inicjatywy ustawodawcze, lecz nie dokonano odpowiadającego im zwiększenia zasobów. Inne instytucje UE również mierzą się z nowymi wyzwaniem, zwłaszcza związanymi z bezpieczeństwem, sztuczną inteligencją i nowymi obowiązkami regulacyjnymi, przez co ich zdolności są już wykorzystane do granic możliwości. Znaczące niedobory są również widoczne w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, ze względu na rosnącą liczbę i dotkliwość ataków.

Proponuje się zatem uwzględnienie w dziale dotyczącym administracji zwiększenia zatrudnienia o 2 500 stanowisk na przestrzeni trzech pierwszych lat nowego okresu, aby zaspokoić zidentyfikowane już potrzeby i potencjalne ich zmiany do 2027 r., zgodnie z wnioskami ustawodawczymi. Dzięki stopniowemu zwiększaniu zatrudnienia w pierwszych latach następnego okresu Komisja dysponowałaby niezbędnymi zasobami, aby zapewnić właściwą realizację i zamknięcie obecnych programów, a także przyspieszyć uruchamianie nowej generacji programów i przygotować Unię na przyszłe rozszerzenia. Oczekuje się, że proponowane uproszczenie programów i zmniejszenie ich liczby poprawi wydajność pracy, co umożliwi realizację nowych zadań, które mogą powstać w okresie obowiązywania kolejnego długoterminowego budżetu. W połączeniu z szeroko zakrojonym przeglądem

¹⁶ SWD(2023)336 final.

organizacji i działań Komisji powinno to doprowadzić do sytuacji, w której Komisja będzie mogła stawiać czoła przyszłym wyzwaniom, dzięki najlepszej możliwej strukturze kadrowej i elastyczności w działaniu.

Nadal możliwe jest coroczne zwiększanie wydatków niezwiązanych z wynagrodzeniami o 2 % w okresie obowiązywania kolejnych WRF, pod warunkiem że w punkcie wyjścia zostaną uwzględnione rzeczywiste potrzeby. Kilka instytucji planuje przeprowadzić w nadchodzących latach znaczące prace budowlane. Konieczne są odpowiednie inwestycje w IT, w tym w cyberbezpieczeństwo, co ostatecznie pomoże zracjonalizować przyszłe koszty. Ponadto Europejska Służba Działań Zewnętrznych musi być w stanie zapewnić bezpieczeństwo delegatur. Kolejny długoterminowy budżet musi również uwzględniać niepewny rozwój cen, co wpłynie w szczególności na koszty stałe i inne zobowiązania prawne (zob. pkt 3).

3. BARDZIEJ ELASTYCZNY BUDŻET UE

Kolejny długoterminowy budżet UE będzie bardziej elastyczny – będzie łączył stabilność i przewidywalność z większą zdolnością dostosowania się do zmieniających się potrzeb i priorytetów, która będzie wynikać z jego struktury. Kolejny długoterminowy budżet UE musi być odpowiedni nie tylko w dniu 1 stycznia 2028 r., ale przez cały okres jego wykonywania, czyli do 2034 r., a nawet po tym czasie: musi być odporny na wyzwania przyszłości.

Elastyczność będzie podstawową cechą charakterystyczną kolejnego długoterminowego budżetu. Elastyczność ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, by budżet UE był odporny na wyzwania przyszłości, umożliwiał reagowanie na bieżące potrzeby i był znaczący przez cały okres obowiązywania. W kolejnym długoterminowym budżecie potrzebna jest lepsza równowaga między przewidywalnością inwestycji a elastycznością, aby możliwe było dostosowanie priorytetów w zakresie wydatków oraz reagowanie na nieoczekiwane potrzeby i kryzysy. W przypadku inwestycji, takich jak duże inwestycje w dziedzinie energii i transportu oraz inwestycje w badania naukowe i innowacje, wymagających długoterminowego planowania ze względu na naszych beneficjentów, promotorów projektów i instytucje zarządzające, przewidywalność zawsze będzie zapewniona. Jednocześnie dzięki zmniejszeniu liczby działów i programów łatwiej będzie przegrupować zasoby, które nie będą z góry zaprogramowane, zarówno w ramach programów, jak i między nimi. Zwiększą się możliwości przesuwania zasobów między komponentami lub segmentami programów budżetowych UE. Ponadto wzmocnione zostaną specjalne narzędzia i instrumenty zapewniające elastyczność.

Kolejne ramy finansowe będą miały prostszą strukturę – zmniejszy się liczba programów, wzrośnie udział kwot nieobjętych programowaniem, a odpowiednie mechanizmy i wbudowane rezerwy umożliwią lepsze, szybsze i bardziej uporządkowane reagowanie na zmieniające się potrzeby. Przegrupowywanie środków w ramach programów i między nimi będzie ułatwione dzięki zmniejszeniu wewnętrznej sztywności budżetu, a jednocześnie w dalszym ciągu zapewnione będą stabilne warunki dla inwestycji długoterminowych. Obecne narzędzia zostaną uwzględnione w formie rezerw i buforów w pułapach określonych w ramach finansowych i programach, a procedury przekierowania finansowania zostaną uproszczone, co pozwoli usprawnić reagowanie w przypadku katastrof. Instrumenty szczególne ponad pułapami zostaną zrationalizowane, a instrument elastyczności będzie zapewniać wsparcie w odpowiedzi na nowe lub nieoczekiwane potrzeby, gdy inne mechanizmy elastyczności nie będą dostępne. Oprócz stałej kwoty rocznej instrument elastyczności będzie obejmował kwoty odpowiadające umorzeniom dokonanym w roku poprzednim, a także grywnom netto zapisanym w budżecie w roku poprzednim¹⁷.

Ostatnie lata pokazały również, że zwiększyła się częstotliwość, dotkliwość i skala poważnych kryzysów, trudności i zagrożeń. Sztywność obecnej struktury budżetowej utrudniała Unii reagowanie na takie kryzysy. Potwierdza to, jak ważne jest zapewnienie, by Unia była strukturalnie wyposażona w elastyczne i odpowiednie narzędzia umożliwiające reagowanie w takich sytuacjach.

Ustanowiony zostanie nowy nadzwyczajny i tymczasowy mechanizm, który umożliwi reagowanie na skutki poważnych kryzysów lub poważne trudności, które dotyczą Unii lub jej państwa członkowskie, lub na występujące w nich poważne zagrożenia takimi kryzysami lub trudnościami. W przypadku wystąpienia poważnego kryzysu za pomocą tego nadzwyczajnego narzędzia państwom członkowskim będą udzielane pożyczki mające pokrycie w pożyczkach zaciągniętych przez UE wyłącznie na okres obowiązywania przyszłego długoterminowego budżetu. Po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego oraz uwzględnieniu specyfiki kryzysu i wynikających z niego potrzeb Rada podejmie decyzję o uruchomieniu tego nadzwyczajnego i ukierunkowanego narzędzia reagowania kryzysowego. Rada będzie zezwalać na zaciąganie pożyczek przez Komisję na rynkach kapitałowych na określoną kwotę celem udzielenia pożyczek państwom członkowskim, w zależności od potrzeb i okoliczności. Kolejny długoterminowy budżet musi umożliwiać

¹⁷ Komisja proponuje w odpowiednim czasie zmianę rozporządzenia finansowego, która będzie dotyczyć przedłużenia sposobu traktowania ujemnych dochodów określonego w art. 48 ust. 2 tego rozporządzenia na okres po 2027 r.

szybkie i efektywne reagowanie w przypadku wystąpienia poważnego kryzysu. Przy wdrażaniu tego narzędzia reagowania kryzysowego będzie zapewniona równowaga instytucjonalna, m.in. dzięki należytemu i odpowiedniemu zaangażowaniu Parlamentu Europejskiego.

Wprowadzenie nowego mechanizmu sterowania politycznego pozwoli stworzyć stabilny model międzyinstytucjonalnego zarządzania przydziałem elastycznych zasobów. Elastyczność będzie opierać się na solidnym zarządzaniu i przejrzystym procesie, przy czym Parlament Europejski i Rada będą wytyczać priorytety inwestycyjne dla programów UE. Przy większej elastyczności budżetu konieczne jest, aby instytucje UE określały kluczowe priorytety, które mają być finansowane i które następnie zostaną uwzględnione w rocznej procedurze budżetowej. Mechanizm sterowania zapewni ściślejsze dostosowanie budżetu UE do priorytetów Unii i umożliwi jej bardziej elastyczne reagowanie na szybko zmieniającą się rzeczywistość. Mechanizm będzie opierać się na zintegrowanym sprawozdaniu strategicznym, które będzie bazować na istniejących procesach sektorowych i sprawozdaniach, takich jak europejski semestr, nowe narzędzie koordynacji konkurencyjności, sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej, krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu, przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska oraz sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności. W sprawozdaniu określone zostaną priorytety na poziomie UE, które będą miały zostać omówione i uzgodnione przez Parlament Europejski, Radę i Komisję, a struktura sprawozdania będzie odzwierciedlać główne obszary polityki.

Zdolność budżetu nie powinna zależeć od nieoczekiwanych wstrząsów inflacyjnych. W ostatnich latach wysoka inflacja znacząco wpłynęła na siłę nabywczą budżetu UE¹⁸. W związku z tym konieczne było zmniejszenie budżetu dla władz regionalnych, rolników czy naukowców. Komisja proponuje, aby w następnym długoterminowym budżecie państwa nadal opierały się na stałym deflatorze w wysokości 2 %, gdy inflacja w UE będzie wynosić od 1 % do 3 %. W przypadku gdy rzeczywista inflacja będzie wynosić poniżej 1 % lub powyżej 3 %, zostanie dokonana korekta w oparciu o rzeczywistą inflację, co zagwarantuje, że nie wpłynie ona nadmiernie na zdolność do osiągnięcia celów budżetowych.

Chociaż elastyczność pozwala na dostosowanie się do zmieniających się okoliczności, przewidywalność jest niezbędna ze względu na beneficjentów oraz planowanie finansowe państw członkowskich. Komisja w swoich wnioskach przewidziała kilka elementów, począwszy od ograniczenia i racjonalizacji instrumentów powyżej pułapów, mających zwiększyć przewidywalność w ramach kolejnego długoterminowego budżetu. Spłata NextGenerationEU będzie bardziej przewidywalna niż w obecnym okresie, ponieważ nie będzie nowej emisji obligacji netto. Pozostała zmienność wynikająca z operacji refinansujących zostanie w pełni pokryta ze stałej rocznej puli środków na spłatę NextGenerationEU, która obejmie zarówno odsetki, jak i kwotę główną.

4. PROSTSZY BUDŻET UE, KTÓRY WYWIERA WIĘKSZY WPLYW

¹⁸ Zwrócił na to uwagę Europejski Trybunał Obrachunkowy w swoim [sprawozdaniu rocznym za 2022 r. dotyczącym wykonania budżetu UE za rok budżetowy 2022 i dotyczącym działań finansowanych z dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju \(EFR\) za rok budżetowy 2022.](#)

Budżet UE konstruuje się przede wszystkim z myślą o odbiorcach końcowych zapisanych w nim środków. W wyniku uproszczenia i harmonizacji przepisów i procesów dotyczących dostępu do finansowania unijnego zmniejszą się obciążenia odbiorców i beneficjentów funduszy UE, zwłaszcza małych przedsiębiorstw. Dzięki uproszczonym zasadom i mechanizmom audytu promotorzy projektów będą mogli skupić się na osiąganiu rezultatów.

Beneficjenci będą mieli łatwiejszy dostęp do środków UE. Wszystkie informacje na temat możliwości finansowania zostaną zamieszczone na jednym portalu, który – jako pojedynczy punkt dostępu – ułatwi promotorom projektów UE dostęp do informacji; wykorzystane zostaną przy tym doświadczenia zdobyte w związku z funkcjonowaniem portalu *Funding and Tenders* oraz portalu STEP. Uproszczone zostaną usługi doradcze i usługi wsparcia dla przedsiębiorstw. Skróci to czas potrzebny na zdobycie istotnych informacji na temat możliwości finansowania.

Kolejne ramy finansowe będą miały prostszą architekturę – będzie mniej programów i zmniejszy się obciążenie administracyjne. Ogranicza to powielanie działań, maksymalizuje synergie i korzyści skali oraz zwiększa czytelność budżetu zarówno dla obywateli, jak i dla zainteresowanych stron. Ponadto stworzenie stabilnych ram regulacyjnych w ramach zarządzania dzielonego, bezpośredniego i zarządzania pośredniego pozwala zmniejszyć obciążenie administracyjne. Dzięki wprowadzeniu krajowych i regionalnych planów partnerstwa znacznie ograniczymy liczbę dokumentów programowych w porównaniu z obecną sytuacją, w której w ramach wielu funduszy wymaganych jest coraz więcej planów i programów prac; pozwoli to zmniejszyć obciążenie administracji krajowej i regionalnej.

Aby nowy długoterminowy budżet UE mógł wywierać większy wpływ, będzie w dużej mierze bazował na finansowaniu opartym na wynikach. Pomoże to przenieść nacisk na to, co ma zasadnicze znaczenie: zapewnienie, aby inwestycje przynosiły pożądane wyniki. Finansowanie oparte na wynikach, w ramach którego można wypłacać środki na zakończenie etapów pośrednich, sprawi, że finansowanie unijne szybciej trafi do gospodarki realnej. Powszechniejsze stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów i finansowania niepowiązanego z kosztami znacznie zmniejszy obowiązki sprawozdawcze odbiorców funduszy, gdyż spowoduje skoncentrowanie kontroli na rezultatach projektów, a nie na kosztach.

Szersze wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych zwiększy efekt dźwigni i pozwoli budżetowi UE odgrywać większą rolę w zmniejszaniu ryzyka inwestycji prywatnych i odblokowywaniu finansowania, jakie mogą zapewnić inwestorzy instytucjonalni. Partnerzy prywatni i inwestycje sektora prywatnego mają coraz większe znaczenie dla wielu różnych polityk i programów. W związku z tym gwarancje budżetowe, instrumenty finansowe i działania łączone (łączenie wsparcia zwrotnego ze składnikiem dotacyjnym) staną się integralną częścią zestawu narzędzi finansowania i będą wspierać takie produkty jak finansowanie dłużne typu *venture debt*, pożyczki i inwestycje kapitałowe.

Zwiększonemu wykorzystaniu instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych towarzyszyć będzie uproszczony system zarządzania. Zharmonizowany zbiór przepisów technicznych zarówno w odniesieniu do programów wewnętrznych, jak i zewnętrznych przyczyni się do zwiększenia spójności w całym budżecie oraz do zmniejszenia obciążeń administracyjnych partnerów wykonawczych. Jednolita gwarancja budżetowa na potrzeby polityk wewnętrznych zostanie ustanowiona w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, ale będzie dostępna także na realizację innych programów. Będzie jej

towarzyszyć oddzielna gwarancja na potrzeby polityk zewnętrznych, ustanowiona w ramach Globalnego wymiaru Europy. Otwarta architektura – umożliwiająca współpracę z różnymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi, takimi jak Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, krajowe banki prorozwojowe i instytucje finansowania rozwoju – pozostanie kluczowym elementem długoterminowego budżetu UE.

Wpływ kolejnego długoterminowego budżetu UE zostanie dodatkowo zwiększony dzięki pożyczkom na realizację polityki udzielanym państwom członkowskim oraz – w ramach Globalnego wymiaru Europy – państwom trzecim, co pozwoli w jeszcze większym stopniu wykorzystać architekturę finansową UE. Zwiększy to wpływ budżetu UE, gdyż dzięki pożyczkom, jakie będą zaciągane w celu udzielania pożyczek, zapewni on dodatkowe zasoby finansowe na wspieranie realizacji celów polityki UE z jednoczesnym uwzględnieniem wyzwań specyficznych dla danego kraju. Takie dodatkowe wsparcie będzie dostępne dla państw członkowskich na etapie opracowywania przez nie pierwotnego planu, aby umożliwić im dostęp do kwoty finansowania proporcjonalnej do ich potrzeb i ambicji.

Większa spójność między unijnymi i krajowymi priorytetami inwestycyjnymi pozwoli zmaksymalizować wpływ i efektywność finansowania. Przyszłe krajowe i regionalne plany partnerstwa pomogą UE, państwom członkowskim i regionom w dostosowaniu priorytetów w zakresie inwestycji i reform. Partnerstwa te umożliwią łączenie finansowania unijnego i współfinansowania krajowego w celu finansowania inicjatyw, które służą priorytetom UE, a jednocześnie będą zaspokajać lokalne potrzeby.

Udoskonalone ramy wykonania będą wspierać realizację priorytetów polityki UE i przyczynią się do większej przejrzystości. Zagwarantują, że priorytety horyzontalne będą stosowane spójnie w całym budżecie UE, w tym w odniesieniu do klimatu i bioróżnorodności, zasady „nie czyn poważnych szkód”, polityki społecznej oraz do równouprawnienia płci.

Ogólny cel w zakresie wydatków na działanie związane z klimatem i środowiskiem wyznaczony na poziomie co najmniej 35 % całkowitej kwoty budżetu pomoże ukierunkować wsparcie w taki sposób, aby wspomagało ono realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu. Ramy te będą także stanowić jednolity i proporcjonalny zbiór przepisów dotyczących wdrażania zasady „nie czyn poważnych szkód” we wszystkich programach UE.

Ramy wykonania przyniosą też znaczące uproszczenia, gdyż zmniejszą obciążenia administracyjne związane z monitorowaniem i sprawozdawczością. Do wszystkich odpowiednich programów będzie miał zastosowanie jednolity system monitorowania wydatków i wykonania, pozwalający uzyskać kompleksowy obraz obszarów, w których przydzielane są środki UE, oraz tego, jakie przynoszą efekty. Ramy przewidują zastąpienie ponad 5 000 wskaźników uproszczonym zestawem około 900 wskaźników produktu i rezultatu, konsolidację 32 sprawozdań dotyczących określonych programów w jedno sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania oraz połączenie ponad 30 portali internetowych zawierających informacje na temat budżetu w jeden łatwy w obsłudze punkt dostępu („jednolity portal”), co ograniczy obciążenie beneficjentów i poprawi dostęp do informacji na temat budżetu. Zgodnie z zaleceniami Europejskiego Trybunału

Obrachunkowego zapewni to możliwość spójnej oceny skuteczności i efektywności budżetu UE¹⁹.

5. PRAWORZĄDNOŚĆ, PRAWA PODSTAWOWE I OCHRONA INTERESÓW FINANSOWYCH UNII

Poszanowanie praworządności to warunek konieczny korzystania z każdego funduszu. Niezbędne jest objęcie wydatków UE silnymi zabezpieczeniami w zakresie praworządności, aby zagwarantować ochronę interesów finansowych UE. Doświadczenia związane z obecnymi instrumentami finansowania pokazują także, że unijne wsparcie finansowe inwestycji i reform wzmacniających praworządność może przynieść rzeczywistą wartość dodaną. Krajowe i regionalne plany partnerstwa zapewnią silne powiązanie zaleceń zawartych w sprawozdaniu na temat praworządności ze wsparciem finansowym ukierunkowanych reform i środków zwiększających zdolności instytucjonalne i zdolności społeczeństwa obywatelskiego w zakresie utrzymania praworządności. Połączenie wsparcia finansowego reform w zakresie praworządności z rygorystycznym stosowaniem zabezpieczeń i zasady warunkowości zapewni ochronę budżetu UE i jego wykorzystanie na rzecz Unii opartej na demokracji, praworządności i prawach podstawowych.

Partnerstwa krajowe i regionalne będą wymagały od państw członkowskich przestrzegania zasady praworządności i Karty praw podstawowych. W oparciu o elementy rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwi to przepływ środków pieniężnych pod warunkiem spełnienia głównego warunku polegającego na poszanowaniu zasady praworządności i Karty praw podstawowych. Podobnie jak ma to teraz miejsce w przypadku NextGenerationEU, w kolejnych wieloletnich ramach finansowych powinna istnieć możliwość zablokowania płatności, jeżeli wystąpią systemowe niedociągnięcia związane z praworządnością, na przykład poprzez zawieszenie finansowania dotyczącego instytucji edukacyjnych w przypadku wystąpienia problemu z prawem podstawowym związanym z wolnością akademicką.

Z budżetu UE będą również wspierane reformy wzmacniające praworządność w państwach członkowskich, zgodnie z zaleceniami zawartymi w rocznym sprawozdaniu na temat praworządności. Będzie to stanowić pozytywne zachęty dla wszystkich państw członkowskich do wzmacniania ich zdolności zachowania praworządności poprzez utrzymywanie i dalsze rozwijanie otwartych, opartych na prawach, demokratycznych, równych i integracyjnych społeczeństw, promowanie i utrzymywanie praworządności poprzez wzmacnianie systemów wymiaru sprawiedliwości, ram antykorupcyjnych, pluralizmu mediów oraz skutecznych mechanizmów kontroli i równowagi, a także zwiększanie efektywności administracji publicznej i zdolności instytucjonalnych.

Rozporządzenie finansowe zapewnia ochronę interesów finansowych Unii i zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia zgodności z Kartą praw podstawowych i poszanowania wartości Unii zapisanych w art. 2 TUE, mających znaczenie dla wykonania budżetu. Ponadto, Rozporządzenie w sprawie warunkowości, które nie jest ograniczone

¹⁹ Przegląd Trybunału Obrachunkowego nr 03/2025, Możliwości związane z wieloletnimi ramami finansowymi na okres po 2027 r.

czasowo, będzie nadal chronić budżet UE przed naruszeniami zasad państwa prawnego. Będzie to nasza ostatnia linia obrony, mająca zastosowanie do wszystkich programów UE.

Wzmocnimy przejrzystość informacji o beneficjentach budżetu UE. Od 2028 r. informacje o odbiorcach środków unijnych będą publikowane w scentralizowanej bazie danych na stronie internetowej Komisji. Ponadto, aby chronić budżet UE, w szczególności przed niewłaściwym wykorzystaniem go do celów wspierania radykalnych lub ekstremistycznych poglądów w państwach członkowskich, Komisja chętnie zbada nowe procedury lub środki szczegółowej, opartej na analizie ryzyka kontroli beneficjentów funduszy UE pod kątem zagrożeń dla bezpieczeństwa i niezgodności z wartościami UE. Zgodnie ze zmianą rozporządzenia finansowego wprowadzoną w 2024 r., wyrok skazujący za podżeganie do dyskryminacji, nienawiści lub przemocy stanowi nową podstawę wykluczenia z finansowania unijnego, która będzie konsekwentnie stosowana. System wczesnego wykrywania i wykluczania, który chroni budżet UE przed nadużyciami finansowymi i nieprawidłowościami, zostanie rozszerzony na fundusze wdrażane w ramach zarządzania dzielonego.

Budżet UE musi opierać się na solidnej strategii audytu i kontroli, w tym na ścisłej współpracy między Komisją a Europejskim Trybunałem Obrachunkowym, aby zapewnić wydatkowanie środków UE zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jeżeli chodzi o partnerstwa krajowe i regionalne, Komisja będzie polegać na kontrolach przeprowadzanych przez państwa członkowskie i uzupełni je własnymi kontrolami, koncentrującymi się na systemach wprowadzonych przez państwa członkowskie w celu zapewnienia ścisłej ochrony interesów finansowych UE. Komisja połączy również przeprowadzane *ex ante* i *ex post* kontrole legalności i prawidłowości płatności – polegające na sprawdzeniu, czy kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w zadowalającym stopniu – począwszy od analizy planów przedłożonych przez państwa członkowskie, przez kontrole złożonych wniosków o płatność, aż po audyty *ex post*.

Trwający przegląd struktury zwalczania nadużyć finansowych zapewni ściślejszą współpracę wszystkich zaangażowanych podmiotów – w tym OLAF-u, Prokuratury Europejskiej i Europolu – w zakresie zwalczania nieprawidłowości, nadużyć finansowych i korupcji mających wpływ na budżet UE. Ten kompleksowy przegląd, obejmujący wszystkie odpowiednie podmioty unijnej struktury zwalczania nadużyć finansowych, zwiększy synergię i efektywność działań, aby uniknąć ich powielania na każdym etapie cyklu zwalczania nadużyć finansowych, obejmującego: zapobieganie nadużyciom finansowym, ich wykrywanie, prowadzenie dochodzeń w ich sprawie, ich korygowanie oraz odzyskiwanie odnośnych kwot, w tym kwot z budżetu UE.

6. AMBITNY BUDŻET UE FINANSOWANY Z NOWOCZESNYCH DOCHODÓW

Zasoby finansowe budżetu UE muszą być współmierne do ambicji Unii. Skala wyzwań wewnętrznych, przed którymi stoi Unia, w połączeniu ze zwiększoną niepewnością geopolityczną i rosnącą konkurencją oznaczają, że UE musi dysponować odpowiedniej wielkości budżetem, by swoimi działaniami przyczyniać się do realnych zmian we wszystkich obszarach priorytetowych określonych w niniejszym komunikacie. Musi przy tym wywiązywać się z obowiązku spłaty pożyczek zaciągniętych w ramach NextGenerationEU począwszy od 2028 r.

Komisja proponuje długoterminowy budżet UE w wysokości 1,98 bln EUR, co odpowiada 1,26 % DNB UE. Wydatki i dochody budżetu UE to dwie strony tej samej monety. Mamy przed sobą wyzwania wymagające pilnych działań, a jednocześnie stoimy w obliczu ścisłych ograniczeń finansowych – to wyjątkowa sytuacja, które jednocześnie stanowi niezwykłą okazję do przeprowadzenia tak pilnie potrzebnej modernizacji zarówno po stronie wydatków, jak i po stronie dochodów budżetu.

Aby wieloletnie ramy finansowe mogły być ambitniejsze i skutecznie odpowiadały strategicznym priorytetom Unii oraz aby umożliwić spłatę NextGenerationEU, konieczne są nowe zasoby własne. Funkcjonowanie Unii wymaga wspólnego wysiłku finansowego, który nie może opierać się wyłącznie na wkładach krajowych. Wprowadzenie nowych zasobów własnych zmniejszy obciążenie państw członkowskich i zapewni trwałe finansowanie wspólnych polityk UE, a jednocześnie pozwoli utrzymać wkłady krajowe ogólnie na stabilnym poziomie. Budżet UE służy przede wszystkim do tego, by tworzyć europejską wartość dodaną dla wszystkich, a to wiąże się również z wspólnym finansowaniem wspólnych priorytetów.

W związku z tym w ramach wniosku dotyczącego nowego budżetu długoterminowego Komisja przedstawia wniosek dotyczący nowej decyzji w sprawie zasobów własnych. Wniosek ten przewiduje modernizację i zróżnicowanie źródeł dochodów dla budżetu UE. Jednocześnie Komisja proponuje podwyższenie pułapów zasobów własnych w przypadku środków na płatności do 1,75 % dochodu narodowego brutto UE-27, aby umożliwić zaspokojenie wyższych potrzeb w zakresie finansowania oraz stworzenie niezbędnego marginesu, dzięki któremu Unia będzie w stanie wypełnić swoje zobowiązania finansowe w każdych okolicznościach.

Porozumienie międzyinstytucjonalne miało wytyczyć ramy i kierunki negocjacji w sprawie nowych zasobów własnych po 2020 r. Negocjacje te utknęły w martwym punkcie. Aby nadać negocjacjom nowy impuls, Komisja dokonała przeglądu całej strony dochodów w budżecie UE. Przegląd ten obejmuje m.in. wprowadzenie nowych kategorii zasobów własnych oraz zaproponowanie ukierunkowanych dostosowań istniejących zasobów własnych. Finansowanie budżetu UE można również zwiększyć przez wprowadzenie innych źródeł dochodów. Proponowany pakiet jest zgodny z priorytetami politycznymi UE, opiera się na obowiązujących przepisach lub samej decyzji w sprawie zasobów własnych, i może zostać wdrożony przy racjonalnym obciążeniu administracyjnym.

Nowe zasoby własne na finansowanie priorytetów UE

Zasoby własne oparte na systemie handlu emisjami są ściśle powiązane z celami klimatycznymi Unii i mają znaczny potencjał generowania dochodów. Ewentualne zasoby własne oparte na systemie handlu emisjami mają wyjątkowe zalety pod względem natychmiastowej dostępności i wystarczającej skali. Podczas gdy 30 % dochodów trafiałoby do budżetu UE, większość dochodów ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji nadal zasilałaby budżety krajowe.

Zasoby własne oparte na mechanizmie dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ można uznać za „wymiar zewnętrzny” systemu handlu emisjami, w związku z czym powiązane zasoby własne pozostają integralną częścią pakietu. Mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ gwarantuje, że przywóz do UE podlega opłacie emisyjnej równoważnej cenie produkcji tych samych towarów w UE.

Nowy rodzaj zasobów własnych opartych na ilości niezebranych e-odpadów przyniósłby pozytywne skutki dla środowiska, a jednocześnie wspierałby strategiczną autonomię Unii w zakresie surowców krytycznych. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (e-odpady) jest jednym z najszybciej rosnących strumieni odpadów. Ponieważ e-odpady zawierają ważne surowce krytyczne, recykling i ponowne wykorzystywanie odgrywają istotną rolę w zmniejszaniu zależności od zagranicznych dostawców. Pomimo znacznych postępów w zakresie recyklingu poziom zbierania tego rodzaju odpadów pozostaje znacznie poniżej celów Unii. Wdrożenie krajowego wkładu opartego na niezebranych odpadach zgłoszonych przez państwa członkowskie stworzy zachętę do ograniczania ilości odpadów i do selektywnej zbiórki.

W ramach proponowanych zasobów własnych opartych na wkładzie przedsiębiorstw przedsiębiorstwa będą wносить wkład w finansowanie budżetu UE. W ramach szeregu unijnych programów finansowania przedsiębiorstwa otrzymują wsparcie na modernizację, wprowadzanie innowacji i rozszerzanie działalności. Nowy długoterminowy budżet UE pobudzi konkurencyjność i wzrost gospodarczy oraz poprawi otoczenie działalności gospodarczej dzięki długoterminowym inwestycjom, zwłaszcza za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Konkurencyjności. Ten rodzaj zasobów własnych zasadniczo nie będzie miał zastosowania do MŚP.

Zasoby własne oparte na podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych wspierałyby dążenia do osiągnięcia celów polityki zdrowotnej UE, a jednocześnie generowałyby dochody dla budżetu UE. Rozbieżne systemy podatkowe w całej Unii mają negatywny wpływ na politykę państw członkowskich mającą zniechęcać do konsumpcji wyrobów tytoniowych przez ich odpowiednie opodatkowanie. Wniosek w sprawie zasobów własnych opartych na podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych stanowi uzupełnienie prac związanych ze zbliżającym się przekształceniem dyrektywy w sprawie podatku akcyzowego od wyrobów tytoniowych; celem przekształcenia jest dostosowanie unijnych minimalnych stawek akcyzy oraz niektórych kategorii tradycyjnych wyrobów tytoniowych, co zapewni równe warunki działania na jednolitym rynku.

Dostosowania istniejących zasobów własnych

Proponuje się ukierunkowane dostosowania istniejących zasobów własnych w celu zachowania podstawy dochodów budżetu UE. Tradycyjne zasoby własne, składające się głównie z cel, są pobierane przez państwa członkowskie w imieniu Unii. Ponadto, aby uwzględnić zmiany inflacji, proponuje się podwyższenie stawki poboru zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi, wprowadzonej na początku okresu obowiązywania obecnych ram finansowych.

Inne dochody

Budżet UE może być również finansowany z innych dochodów. Inne dochody stanowią uzupełnienie zasobów własnych. Wpływają one bezpośrednio do budżetu UE, zmniejszając presję na wkłady krajowe pochodzące od państw członkowskich. Dodatkowe inne dochody zostaną wygenerowane na przykład w wyniku podwyższenia opłaty za zezwolenie na podróż w ramach ETIAS w celu dostosowania wysokości tej opłaty do wysokości opłat w innych jurysdykcjach. Komisja będzie również kontynuować prace nad wprowadzeniem nowych opłat związanych z polityką Unii.

7. WNIOSKI

Negocjacje w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034 to okazja, by pokazać, że przyświeca nam ten sam cel, i wyposażyć Unię w środki umożliwiające realizację naszych wspólnych ambicji.

Komisja proponuje ambitny, elastyczny i przyszłościowy długoterminowy budżet UE. Ten nowy budżet, opracowany w oparciu o mocne strony i podstawowe zasady obecnych WRF, upraszcza ramy finansowe i zwiększa ich elastyczność i skuteczność. Stopniowe zmiany nie wystarczą do rozwiązania złożonego równania budżetowego, na które składają się ogromne oczekiwania wobec Unii i konieczność wywiązania się z zobowiązań finansowych w ramach NextGenerationEU. Oznacza to, że musimy mieć odwagę, by działać inaczej, tak aby każde wydawane przez nas euro przyczyniało się do rozwoju Europy.

Solidne zarządzanie, przejrzystość i silny nadzór polityczny są integralnym elementem proponowanych wniosków. Komisja będzie ściśle współpracować z Parlamentem Europejskim i Radą, aby osiągnąć ambitne, zrównoważone i terminowe porozumienie w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych i programów sektorowych. Jako władza budżetowa Parlament Europejski i Rada będą sterować długoterminowym budżetem, aby przez cały okres jego obowiązywania odpowiadał on w pełni naszym wspólnym priorytetom.

Bardziej niezależna Europa musi być gotowa wziąć los w swoje ręce. Unia nie może polegać wyłącznie na innych, musi sama bronić swoich interesów i wartości. Musimy więc wykorzystać wszystkie dostępne narzędzia, aby zrealizować nasz wspólny program i urzeczywistnić nasze ambicje. Budżet UE może umożliwić nam realizację inwestycji i reform kluczowych dla dobrobytu, spójności, bezpieczeństwa i zrównoważonego dalszego rozwoju Unii.

Musimy teraz działać razem, aby realizować te założenia.

Załącznik: Wieloletnie ramy finansowe na lata 2028–2034 – tabele

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE 2028–2034 (ZOBOWIĄZANIA)

Kwoty nominalne w cenach bieżących, w mln EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Ogółem 2028–2034
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, rolnictwo, obszary wiejskie, polityka morska, dobrobyt i bezpieczeństwo	163 088	160 860	158 053	155 565	152 274	140 140	132 240	1 062 220
Krajowe i regionalne plany partnerstwa, w tym:	135 571	133 134	130 130	127 411	123 879	111 535	103 415	865 075
Wspólna polityka rolna (WPR), wsparcie dochodów i rybołówstwo	42 003	41 994	41 985	41 976	41 965	41 908	41 870	293 701
Migracja i zarządzanie granicami	5 847	5 633	5 407	5 170	4 922	3 945	3 291	34 215
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, w tym rybołówstwo, społeczności wiejskie i turystyka	75 768	73 334	70 769	68 074	65 240	53 715	46 065	452 965
p.m. Społeczny Fundusz Klimatyczny	10 500	10 300	10 100	9 800	9 400	-	-	50 100
Interreg	-	1 753	1 782	1 810	1 840	1 524	1 555	10 264
Instrument UE – działania Unii	10 512	8 951	8 690	8 852	8 353	8 853	9 012	63 223
Sieć bezpieczeństwa oparta na jednoci / rezerwa rolna	900	900	900	900	901	900	900	6 301
Fundusz Solidarności UE	2 706	2 706	2 815	2 872	2 929	2 988	3 047	20 117
Instrumenty tematyczne HOME	3 401	3 469	3 539	3 609	3 662	3 755	3 830	25 285
Inne (miasta, zatrudnienie i innowacje społeczne...)	3 505	1 822	1 436	1 471	841	1 210	1 235	11 520
Instrument UE – Bufor	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319	8 710
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	58	63	61	62	64	64	66	438
Agencje zdecentralizowane, w tym:	2 677	2 866	3 048	3 261	3 483	3 676	3 877	22 888
Frontex	1 309	1 421	1 561	1 694	1 827	1 963	2 113	11 888
Europol	320	361	395	430	464	498	531	2 999
Splata NGEU	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	168 000
Margines	782	798	814	831	847	864	881	5 817
Konkurencyjność, dobrobyt i bezpieczeństwo	66 875	81 300	83 176	87 312	88 611	90 706	91 614	589 594
Europejski Fundusz Konkurencyjności	42 703	56 663	58 374	70 978	72 286	74 158	75 346	450 508
Europejski Fundusz Konkurencyjności (z wyłączeniem Funduszu Innowacyjnego)	42 653	56 613	58 324	61 925	62 343	63 498	63 945	409 301
Horyzont Europa	16 243	25 183	26 265	26 891	26 607	27 048	26 765	175 002
Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu	3 004	3 566	3 636	12 971	13 940	14 737	15 560	67 416
Komponent WRF	2 954	3 516	3 586	3 919	3 997	4 077	4 159	26 210
p.m. Fundusz Innowacyjny	50	50	50	9 052	9 943	10 660	11 401	41 206
Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna	14 733	17 534	17 884	19 544	19 935	20 334	20 741	130 704
Przewodnictwo cyfrowe	6 176	7 350	7 497	8 194	8 358	8 525	8 695	54 793
Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka	2 547	3 031	3 092	3 378	3 446	3 515	3 585	22 593
Minimalna kwota z ECF na Instrument InvestEU i usługi doradcze, skład orentacyjny	1 143	1 643	1 642	1 643	1 643	1 643	1 643	11 000
(część całkowitej kwoty na ECF)								
Erasmus+	5 261	5 440	5 625	5 819	6 019	6 224	6 439	40 827
Instrument „Łącząc Europę”	10 906	11 290	11 342	11 569	11 982	12 045	12 294	81 428
Instrument „Łącząc Europę” – Transport (CEF Transport), w tym:	7 124	7 354	7 246	7 308	7 550	7 434	7 499	51 515
Mobilność wojskowa	2 842	2 899	2 609	2 483	2 533	2 214	2 071	17 651
Instrument „Łącząc Europę” – Energia (CEF Energia)	3 782	3 936	4 096	4 261	4 432	4 610	4 795	29 912
Unijny Mechanizm Ochrony Ludności + (UMOL+)	1 316	1 437	1 477	1 535	1 569	1 644	1 697	10 675
AgoraEU	1 099	1 139	1 180	1 223	1 268	1 313	1 360	8 582
Kreatywna Europa – Kultura	230	238	247	256	265	275	285	1 796
Media+	409	424	439	455	472	489	506	3 194
Demokracja, obywatelstwo, równość, prawa i wartości	460	477	494	512	531	550	569	3 593
Program na rzecz jednolitego rynku	833	916	860	885	904	915	925	6 238
Program badawczo-szkoleniowy Euratomu, w tym:	1 599	1 434	1 287	1 143	1 219	1 653	1 459	9 794
Wkład w ITER	946	848	762	676	721	978	863	5 794
Instrument na rzecz wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii (ESI)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona euro przed fałszowaniem (program „Perykles V”)	1	1	1	1	1	1	1	7
Likwidacja obiektów jądrowych (Litwa)	91	124	87	84	94	94	104	678
Współpraca w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i likwidacji obiektów jądrowych	135	103	121	128	144	158	177	966
Sprawiedliwość	101	105	109	114	118	123	128	798
Agencje zdecentralizowane	1 271	1 319	1 354	1 397	1 441	1 486	1 530	9 798
Inne (inne działania, prerogatywy)	699	273	277	302	306	320	316	2 493
Margines	908	1 104	1 129	1 185	1 203	1 231	1 239	7 999
Globalny wymiar Europy	24 555	25 127	25 578	30 603	35 761	36 442	37 137	215 203
Instrument „Globalny wymiar Europy” (*)	22 787	23 243	23 708	28 448	33 369	34 037	34 717	200 309
Rozszerzenie, wschodnie sąsiedztwo i reszta Europy	4 843	4 940	5 039	6 046	7 093	7 235	7 380	42 576
Afryka Subsaharyjska	6 795	6 931	7 069	8 482	9 950	10 149	10 352	59 728
Azja i Pacyfik	1 900	1 938	1 976	2 372	2 782	2 838	2 895	16 701
Ameryki i region Karaibów	1 024	1 045	1 065	1 278	1 499	1 529	1 560	9 000
Bliski Wschód, Afryka Północna i Zatoka Perska	4 835	4 932	5 030	6 036	7 080	7 222	7 367	42 502
Sprawy globalne	1 706	1 741	1 775	2 131	2 498	2 548	2 599	14 998
Bufor	1 684	1 718	1 752	2 103	2 467	2 517	2 567	14 808
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	443	454	467	483	494	507	521	3 369
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ) (w tym Grenlandia)	94	144	147	199	153	156	106	999
Inne (inne działania, prerogatywy)	310	344	297	325	404	376	400	2 456
Margines	920	942	958	1 147	1 340	1 366	1 392	8 065
Administracja	14 945	15 584	16 281	16 870	17 466	18 062	18 669	117 877
Margines ogółem	2 714	1 196	1 229	1 463	1 663	2 051	2 074	12 390
OGÓŁEM	269 463	282 871	283 088	290 350	294 112	285 350	279 660	1 984 894
W % DNB (UE–27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%
Poza pułapami, w tym:								
Instrument elastyczności	2 122	2 165	2 208	2 252	2 297	2 343	2 390	15 777
Ukraina	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	100 002
Catalyst Europe (pożyczki na realizację polityki w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności)								(150 mld)
Mechanizm kryzysowy								(0,25 % DNB – 395 mld)
Poza WRF								
Europejski Instrument na rzecz Pokoju	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	30 499

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE 2028–2034 (ZOBOWIĄZANIA)

Kwoty nominalne w cenach z 2025 r., w mln EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Ogółem 2028–2034
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, rolnictwo, obszary wiejskie, polityka morska, dobrobyt i bezpieczeństwo	153 681	148 610	143 153	138 137	132 563	119 607	110 652	946 404
Krajowe i regionalne plany partnerstwa, w tym:	127 751	122 995	117 863	113 137	107 844	95 194	86 533	771 317
Wspólna polityka rolna (WPR), wsparcie dochodów i rybołówstwo	39 580	38 796	38 027	37 274	36 533	35 768	35 035	261 013
Migracja i zarządzanie granicami	5 510	5 204	4 897	4 591	4 285	3 367	2 754	30 608
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, w tym rybołówstwo, społeczności wiejskie i turystyka	71 398	67 749	64 097	60 447	56 796	45 845	38 545	404 877
p.m. Społeczny Fundusz Klimatyczny	9 894	9 516	9 148	8 702	8 183	-	-	45 443
Interreg	-	1 620	1 614	1 607	1 601	1 301	1 301	9 044
Instrument UE – działania Unii	9 806	8 269	7 870	7 861	7 272	7 556	7 541	56 275
Sieć bezpieczeństwa oparta na jedności / rezerwa rolna	848	831	815	799	764	768	753	5 598
Fundusz Solidarności UE	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	17 850
Instrumenty tematyczne HOME	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	22 435
Inne (miasta, zatrudnienie i innowacje społeczne...)	3 303	1 683	1 300	1 307	733	1 033	1 033	10 392
Instrument UE – Bufor	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	7 728
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	55	58	55	55	56	55	55	389
Agencje zdecentralizowane, w tym:	2 522	2 648	2 761	2 896	3 032	3 137	3 244	20 240
Frontex	1 233	1 313	1 414	1 504	1 591	1 675	1 768	10 498
Europol	302	333	358	382	404	425	444	2 649
Splata NGEU	22 616	22 172	21 738	21 311	20 893	20 484	20 082	149 296
Margines	737	737	738	738	737	738	737	5 161
Konkurencyjność, dobrobyt i bezpieczeństwo	63 017	75 108	75 335	77 530	77 141	77 416	76 658	522 205
Europejski Fundusz Konkurencyjności	40 240	52 348	52 871	63 026	62 929	63 293	63 046	397 753
Europejski Fundusz Konkurencyjności (z wyłączeniem Funduszu Innowacyjnego)	40 193	52 302	52 826	54 988	54 273	54 195	53 506	362 283
Horyzont Europa	15 306	23 265	23 789	23 878	23 163	23 085	22 396	154 882
Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu	2 831	3 294	3 293	11 518	12 136	12 578	13 020	58 670
Komponent WRF	2 784	3 248	3 248	3 480	3 480	3 480	3 480	23 200
p.m. Fundusz Innowacyjny	47	46	45	8 038	8 656	9 098	9 540	35 470
Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna	13 853	16 198	16 198	17 355	17 355	17 355	17 355	115 699
Przywództwo cyfrowe	5 820	6 790	6 790	7 276	7 276	7 276	7 276	48 504
Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka	2 400	2 800	2 800	3 000	3 000	3 000	3 000	20 000
Minimalna kwota z ECF na Instrument InvestEU i usługi doradcze, wkład orientacyjny (część całkowitej kwoty na ECF)	1 077	1 518	1 488	1 459	1 430	1 402	1 375	9 749
Erasmus+	4 958	5 026	5 095	5 167	5 240	5 312	5 388	36 186
Instrument „Łącząc Europę”	10 277	10 430	10 273	10 273	10 431	10 280	10 287	72 251
Instrument „Łącząc Europę” – Transport (CEF Transport), w tym:	6 713	6 794	6 563	6 489	6 573	6 345	6 275	45 752
Mobilność wojskowa	2 678	2 678	2 363	2 205	2 205	1 890	1 733	15 752
Instrument „Łącząc Europę” – Energia (CEF Energia)	3 564	3 636	3 710	3 784	3 858	3 935	4 012	26 499
Unijny Mechanizm Ochrony Ludności + (UMOL+)	1 240	1 328	1 338	1 363	1 366	1 403	1 420	9 458
AgoraEU	1 036	1 052	1 069	1 086	1 104	1 121	1 138	7 606
Kreatywna Europa – Kultura	217	220	224	227	231	235	238	1 592
Media+	385	391	398	404	411	417	423	2 830
Demokracja, obywatele, równość, prawa i wartości	434	440	447	455	462	469	476	3 184
Program na rzecz jednolitego rynku	785	846	779	786	787	781	774	5 538
Program badawczo-szkoleniowy Euratomu, w tym:	1 507	1 325	1 166	1 015	1 061	1 411	1 221	8 706
Wkład w ITER	892	784	690	600	628	835	722	5 150
Instrument na rzecz wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii (ESI)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona euro przed fałszowaniem (program „Perykles V”)	1	1	1	1	1	1	1	7
Likwidacja obiektów jądrowych (Litwa)	86	115	79	75	82	80	87	604
Współpraca w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i likwidacji obiektów jądrowych	127	95	110	114	125	135	148	854
Sprawiedliwość	95	97	99	101	103	105	107	707
Agencje zdecentralizowane	1 198	1 219	1 226	1 240	1 254	1 268	1 280	8 687
Inne (inne działania, prerogatywy)	659	252	251	268	266	273	264	2 233
Margines	855	1 020	1 023	1 053	1 048	1 051	1 037	7 085
Globalny wymiar Europy	23 138	23 213	23 166	27 174	31 132	31 103	31 074	190 000
Instrument „Globalny wymiar Europy” (*)	21 473	21 473	21 473	25 261	29 050	29 050	29 050	176 830
Rozszerzenie, wschodnie sąsiedztwo i reszta Europy	4 564	4 564	4 564	5 369	6 175	6 175	6 175	37 586
Afryka Subsaharyjska	6 403	6 403	6 403	7 532	8 662	8 662	8 662	52 727
Azja i Pacyfik	1 790	1 790	1 790	2 106	2 422	2 422	2 422	14 742
Ameryki i region Karaibów	965	965	965	1 135	1 305	1 305	1 305	7 945
Bliski Wschód, Afryka Północna i Zatoka Perska	4 556	4 556	4 556	5 360	6 164	6 164	6 164	37 520
Sprawy globalne	1 608	1 608	1 608	1 892	2 175	2 175	2 175	13 241
Bufor	1 587	1 587	1 587	1 867	2 148	2 148	2 148	13 072
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	417	419	423	429	430	433	436	2 987
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ) (w tym Grenlandia)	89	133	133	177	133	133	89	887
Inne (inne działania, prerogatywy)	292	318	269	289	352	321	335	2 176
Margines	867	870	868	1 018	1 167	1 166	1 164	7 120
Administracja	14 083	14 397	14 746	14 980	15 205	15 415	15 621	104 447
Margines ogółem	2 557	1 105	1 113	1 299	1 448	1 751	1 735	11 008
OGÓŁEM	253 919	261 328	256 400	257 822	256 041	243 541	234 005	1 763 056
W % DNB (UE–27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

(*) 25 mld EUR z puli na 2028-2034 można przeznaczyć na pomoc humanitarną.

Poza pułapami, w tym:								
Instrument elastyczności	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	14 000
Ukraina	13 462	13 198	12 939	12 685	12 437	12 193	11 954	88 867
Catalyst Europe (pożyczki na realizację polityki w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności)	(150 mld w cenach bieżących)							
Mechanizm kryzysowy	(0,25 % DNB – 350 mld)							
Poza WRF								
Europejski Instrument na rzecz Pokoju	4 106	4 025	3 946	3 869	3 793	3 719	3 646	27 104